MAITREYA MAGAZINE

3

jaargang 14 1992

losse nummers *f* 6,50

TIBETAANS BOEDDHISME

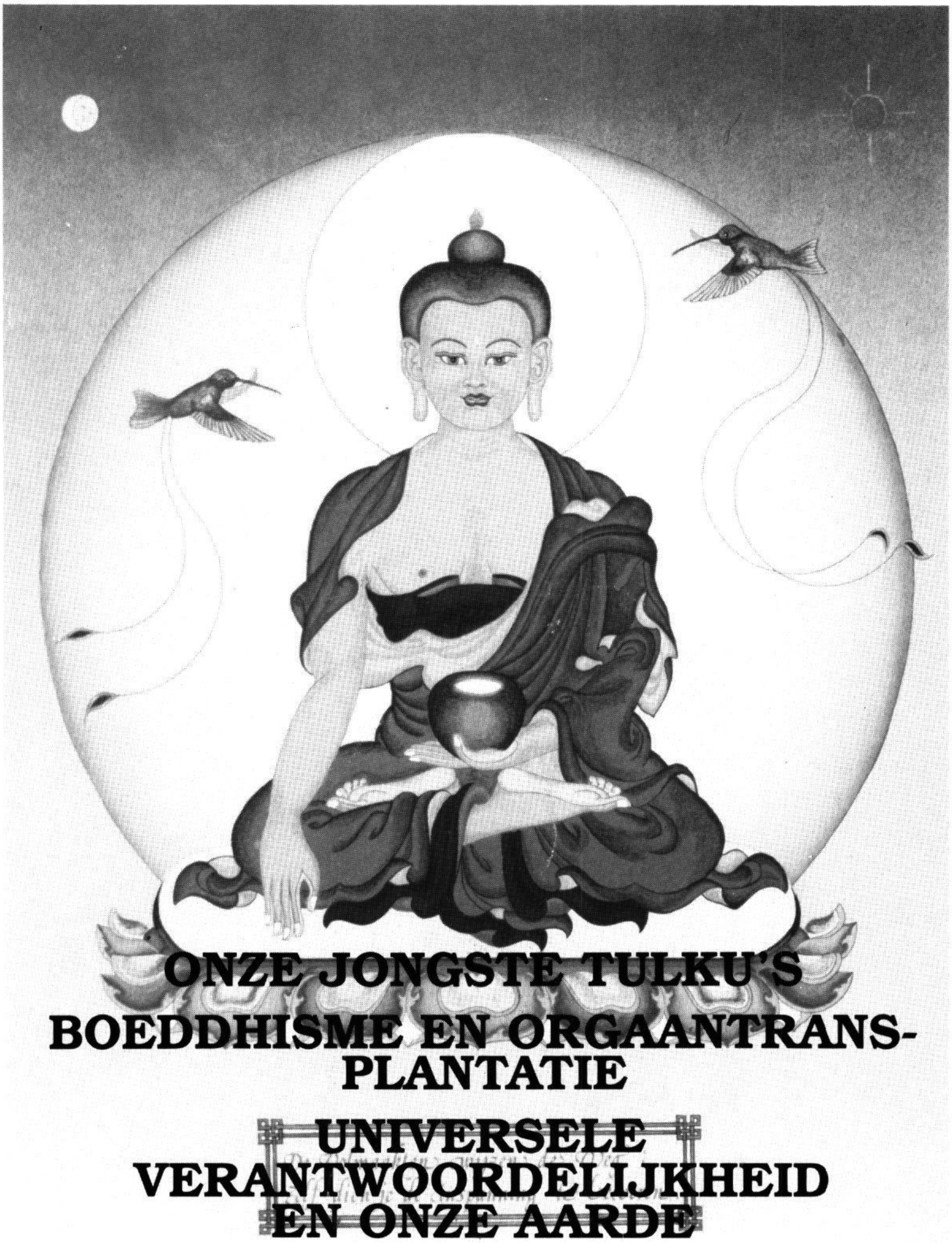

ONZE JONGSTE TULKU'S

BOEDDHISME EN ORGAANTRANSPLANTATIE

UNIVERSELE VERANTWOORDELIJKHEID EN ONZE AARDE

INHOUD

UNIVERSELE VERANTWOORDELIJKHEID EN ONZE AARDE
door Zijne Heiligheid de Dalai Lama 3

BOEDDHISME EN ORGAANTRANSPLANTATIE
door Karma Lekshe Tsomo 7

GEDICHT
door Jacinta Foale 13

DE DOCHTERS VAN DE BOEDDHA
door Marijke Drost 14

ONZE JONGSTE TULKU'S
door Gelong Jampel Pharchin 16

NAGARJUNA
door Prof. Robert Thurman 18

TIBETNIEUWS
door Paula de Wijs-Koolkin 22

KINDERPAGINA
door Liang Tjoa 23

BOEKRECENSIE 24

OVERZICHT GEBEDSDIENSTEN 25

ALGEMENE CURSUSINFORMATIE 26

PROGRAMMA T/M DECEMBER 1992 27

LEZINGEN DOOR GESHE SONAM GYALTSEN 29

DRIEJARIG STUDIEPROGRAMMA 29

LAATSTE NIEUWS 30

INFO STICHTING MAITREYA INSTITUUT 31

©
Stichting Maitreya Instituut
Heemhoeveweg 2
8166 HA Emst
Telefoon: 05787-1450

VOORWOORD

De jaarlijkse Lam Rim Midzomercursus is een retraite waar je niet gemakkelijk aan begint, maar wel een bijzonder goed gevoel aan over houdt. Deze maand verschijnt in boekvorm een bewerking van zo'n Lam Rim cursus, waarin alle aspecten van de boeddhistische weg aan de orde komen onder de titel: 'innerlijke evolutie'. Kort ná de zomercursus werden we onverwacht uit onze vakantiedromen gewekt door de toch nog plotselinge komst van de nieuwe vaste leraar van het Maitreya Instituut, de eerwaarde Geshe Sonam Gyaltsen. Onmiddellijk nadat hij zijn reisdocumenten had ontvangen kocht Geshela in Delhi zelf een vliegticket, vloog naar Nederland, en klopte in alle vroegte aan bij Paula, voorzitter en directrice van het Maitreya Instituut - die niet ver van Schiphol woont. Gelukkig kon Paula de vaste bewoners en de aanwezige vrijwilligers bij M.I. tijdig bereiken, zodat Geshela in het studie- en meditatiecentrum in Emst toch waardig kon worden ontvangen. Tijdens de jaarlijkse tekencursus van de thankaschilder Andy Weber kon Geshela alvast wat wennen en zijn eerste indrukken opdoen van het 'fortuinlijke Nederland', dat met zijn komst de beschikking heeft gekregen over een wel heel bijzondere leraar, die het boeddhisme op alle niveau's kan onderwijzen. De lezingen overal in het land geven u de gelegenheid op een gemakkelijke en goedkope manier met de nieuwe leraar en de door hem uitgedragen methoden en wijsheid kennis te maken. In de periode september-december worden tijdens de vier geplande cursusweekenden thema's gepresenteerd over belangrijke onderwerpen. Deze themaweekenden stellen u in de gelegenheid m.b.t. de gepresenteerde onderwerpen zowel kennis als ervaring op te doen, omdat tussen de overdrachten door onder deskundige leiding wordt gemediteerd. Bovendien kunt u - als u dat wilt - tijdens de weekenden een goed beeld krijgen van de gepresenteerde onderwerpen in het kader van het driejarig studieprogramma zoals dat in 1993 van start gaat. Wij hopen u te zien op de cursussen in het 'moeder-instituut' te Emst, en/of bij lezingen bij u in de buurt.

Uw eindredacteur Hans van den Bogaert.

UNIVERSELE VERANTWOORDELIJKHEID EN ONZE AARDE

Z.H. de Dalai Lama

HET VOLGENDE ARTIKEL BEVAT DE TOESPRAAK WELKE Z.H. DE DALAI LAMA TER GELEGENHEID VAN HET WERELDFORUM OVER DIT ONDERWERP HIELD OP 7 JUNI 1992, TE RIO DE JANEIRO, BRAZILIË

Nu de 20ste eeuw ten einde loopt, zien we dat de wereld kleiner is geworden. De wereldbevolking is bijna één gemeenschap geworden: de politieke en militaire verbonden hebben grote multinationale groepen gevormd; industrie en internationale handel hebben een wereldeconomie geproduceerd; wereldwijde communicatie neemt de oude barrières van afstand, taal en ras volledig weg. We worden ook naar elkaar toe getrokken door de ernstige problemen waar we mee te maken hebben: overbevolking, afnemende natuurlijke bronnen en een milieucrisis die niet alleen onze lucht, water en bomen bedreigt, maar ook de grote aantallen prachtige levensvormen die de ware basis van bestaan vormen op deze kleine planeet die we samen bewonen.

Ik geloof dat, om de uitdaging van onze tijd aan te gaan, de mensen een groter gevoel van universele verantwoordelijkheid dienen te ontwikkelen. Ieder van ons moet leren niet alleen voor zichzelf, familie of land te werken, maar voor het welzijn van de gehele mensheid. Universele verantwoordelijkheid is de ware sleutel tot menselijk overleven. Het is de beste basis voor wereldvrede, het redelijke gebruik van natuurlijke bronnen en - met betrokkenheid voor volgende generaties - de juiste zorg voor het milieu.

Ik ben naar deze internationale bijeenkomst van (milieu)leiders gekomen met een geest van optimisme en hoop. De ontmoetingen hier vertegenwoordigen een baken voor de mensheid: een gelegenheid voor onze tot stand komende wereldgemeenschap om op een niet eerder gekende wijze samen te werken. Zelfs al lijkt het erop dat deze "Aarde Topconferentie" in sommige aspecten wat tekort schiet, het feit dat deze top plaats vindt duidt op een reusachtige prestatie. Daarom is het zo bemoedigend te zien dat zo vele niet-regeringsorganisaties aanwezig zijn. Jullie rol in het smeden van een betere toekomst is absoluut essentieel en terwijl die rol binnen de Verenigde Naties nog beperkt is, breidt deze zich uit.

Zo vele niet-regeringsorganisaties zijn door toegewijde vrijwilligers opgezet uit een oprechte zorg voor de medemens. Jullie verbintenis staat als de voorbode van vooruitgang op zowel sociaal- als ecologisch gebied. Alle organisaties hier aanwezig hebben specifieke wensen en behoeften, in feite net als individuen die hebben. Zonder onze gezamelijke inzet zal hier beduidend minder worden gewonnen.

Of we het nu leuk vinden of niet, we zijn allemaal geboren op deze planeet als een deel van één grote familie. Of we nu rijk zijn of arm, geleerd of zonder opleiding, tot de ene natie, religie of ideologie behoren of tot een andere, uiteindelijk is ieder van ons gewoon een mens, net als alle anderen. We verlangen allemaal naar geluk en willen geen lijden. Bovendien heeft ieder van ons hetzelfde recht om naar geluk

te streven en lijden te vermijden. Wanneer je inziet dat alle wezens in dit opzicht gelijk zijn, voel je automatisch empathie en nabijheid met de ander. Hieruit ontstaat op zijn beurt een oprecht gevoel van universele verantwoordelijkheid: de wens anderen actief te helpen met het overwinnen van hun problemen.

Natuurlijk is deze vorm van mededogen van nature vreedzaam en zachtmoedig, maar ze is ook erg krachtig. Het is het ware kenmerk van innerlijke kracht. We hoeven niet religieus te worden of in een ideologie te geloven. Het enige wat noodzakelijk is dat ieder van ons onze goede menselijke kwaliteiten ontwikkelt.

De noodzaak van een gevoel van universele verantwoordelijkheid beïnvloedt ieder aspect van het mensenleven. Tegenwoordig beïnvloeden belangrijke gebeurtenissen in één deel van de wereld uiteindelijk de gehele planeet. Daarom dienen we ieder ernstig lokaal probleem vanaf het moment dat het ontstaat als een zaak van wereldbelang te behandelen. We kunnen ons niet langer beroepen op nationale, raciale of ideologische barrières die ons scheiden, zonder dat dat vernietigende gevolgen heeft. In het kader van onze nieuwe afhankelijkheid, is het overwegen van de belangen van anderen duidelijk de beste vorm van eigenbelang.

Natuurlijk is onderlinge afhankelijkheid een fundamentele natuurwet. Niet alleen de talrijke levensvormen, maar ook het meest subtiele niveau van materiële verschijnselen wordt beheerst door onderlinge afhankelijkheid. Alle verschijnselen, vanaf de planeet die we bewonen tot en met de oceanen, wolken, bossen en bloemen die ons omgeven, ontstaan afhankelijk van subtiele energie-patronen. Zonder de juiste interactie lossen ze op en vergaan ze.

We dienen dit natuurfeit veel beter te waarderen dan we in het verleden gedaan hebben. Onze onwetendheid van dit feit is direct verantwoordelijk voor de vele problemen waarmee we worden geconfronteerd. Het onbeperkt aanspreken van de beperkte hulpbronnen van de wereld bijvoorbeeld - vooral in minder ontwikkelde landen - alleen maar om te voldoen aan de consumptievraag, is rampzalig. Indien dit ongecontroleerd doorgaat, zullen we uiteindelijk allemaal lijden. We dienen de delicate voedingsbodem van het leven te respecteren en haar de gelegenheid te geven zich opnieuw te bevoorraden. Het Ecologisch Programma van de Verenigde Naties waarschuwt, zoals mij verteld is, dat ons de meest massale golf van vernietiging te wachten staat van de laatste 65 miljoen jaar. Dit feit is diep beangstigend. Het moet onze ogen openen voor de enorme omvang van de crisis die we ervaren.

René van Luyn

Onwetendheid van onderlinge afhankelijkheid heeft niet alleen de natuurlijke omgeving schade berokkend, maar ook de menselijke samenleving. In plaats van voor elkaar zorg te dragen zijn verreweg de meeste van onze inspanningen in het nastreven van geluk gericht op individuele materiële consumptie. We worden zo door dit streven in beslag genomen, dat we zonder het te weten de meest pri-

maire menselijke behoeften van liefde, vriendelijkheid en samenwerking hebben verwaarloosd. Dit is erg triest. We moeten onderzoeken wat wij menselijke wezens werkelijk zijn. We zijn geen machinaal gemaakte objecten. Als we alleen maar mechanische entiteiten

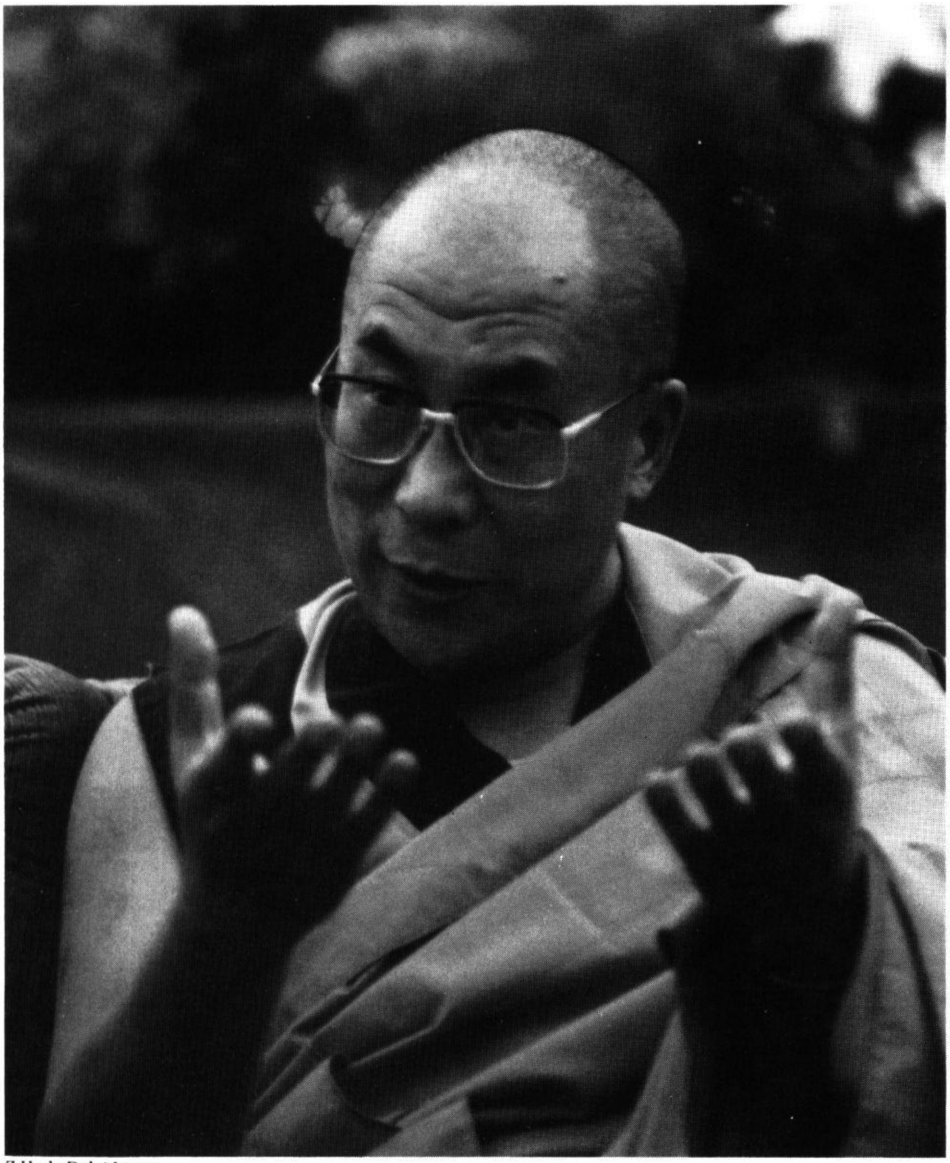
J.P. Kool

Z.H. de Dalai Lama

waren, dan zouden deze machines zelf al onze problemen kunnen verlichten en al onze behoeften vervullen. Omdat we echter niet uitsluitend materiële schepselen zijn, is het een vergissing alleen in externe ontwikkeling vervulling te zoeken.

Primair koesteren we allemaal vrede. Bijvoorbeeld, wanneer het lente wordt, worden de dagen langer, schijnt de zon langer, komen het gras en de bomen tot leven en is alles fris. Mensen voelen zich blij. In de herfst valt het eerste blad, en dan nog één, en alle mooie bloemen sterven, totdat we omgeven zijn met kale, naakte planten. We voelen ons niet meer zo vreugdevol. Hoe komt dat? Omdat we diep van binnen verlangen naar een constructieve vruchtbare groei en dingen als verval, dood en vernietiging vervelend vinden. Iedere vernietigende actie gaat in tegen onze primaire natuur; bouwen, constructief bezig zijn is de menselijke weg.

In het op de juiste wijze streven naar ontwikkeling, dienen we onze waardering van menselijke waarden op velerlei gebieden te hernieuwen. Natuurlijk heeft het politieke leven een ethische basis nodig, maar ook wetenschap en religie dienen vanuit een morele basis te worden nagestreefd. Zonder morele basis kunnen wetenschappers geen onderscheid maken tussen technologieën die heilzaam zijn en die welke alleen maar opportunistisch zijn. De milieuschade die ons omgeeft is het meest duidelijke resultaat van deze verwarring.

In het geval van religie is dit helemaal noodzakelijk. Het doel van religie is niet het bouwen van mooie kerken of tempels, maar het cultiveren van positieve menselijke kwaliteiten als verdraagzaamheid, vrijgevigheid en liefde. Iedere wereldreligie heeft, ongeacht haar filosofische zienswijzen, als eerste en voornaamste grondregel dat we ons egoïsme moeten verminderen en anderen dienen. Helaas veroorzaken mensen soms in naam van religie meer ruzies dan ze oplossen. Beoefenaars van de verschillende geloven dienen te beseffen dat iedere religieuze traditie een krachtige innerlijke waarde bezit als een middel voor het verschaffen van mentale en spirituele gezondheid.

Er staat een schitterend vers in de Bijbel over het omsmeden van zwaarden tot ploegscharen. Het is een mooie beeltenis, een wapen dat getransformeerd wordt tot een werktuig dat de menselijke basisbehoeften dient, symbolisch voor een houding van innerlijke en uiterlijke ontwapening. In de geest van deze oude boodschap, denk ik dat het belangrijk is dat we vandaag de dag de nadruk leggen op het belang van een al heel lang achterstallig beleid: de demilitarisering van de gehele planeet.

Demilitarisering zal grote menselijke mogelijkheden vrij maken voor ecologische bescherming, opheffing van de armoede en voortgezette menselijke ontwikkeling. Ik hoop dat de Verenigde Naties spoedig kunnen helpen dit werkelijkheid te maken.

Ik heb de toekomst van mijn eigen land, Tibet, altijd gezien als op deze basis gefundeerd. Het zou een neutraal, gedemilitariseerd reservaat zijn, waar wapens verboden zijn en de mensen in harmonie met de natuur leven. Ik heb dit een "zone van ahimsa", ofwel "zone zonder geweld" genoemd. Dit is niet alleen maar een droom, het is precies de manier waarop de Tibetanen al meer dan duizend jaar probeerden te leven, tot ons land op tragische wijze werd bezet. In Tibet was de natuur beschermd in overeenstemming met de boeddhistische principes. In de 17e eeuw zijn we begonnen decreten uit te vaardigen, waarin het natuurlijke milieu beschermd werd en zo zijn we misschien wel één van de eerste naties geweest die de problemen van het ten uitvoer brengen van milieuwetgeving hebben ervaren! Ons natuurlijk milieu werd echter voornamelijk beschermd door ons geloof, dat ons als kinderen was bijgebracht. Bovendien hadden we tenminste de laatste 300 jaar nauwelijks een leger. Tibet gaf het voeren van oorlog als een instrument van nationale politiek in de 6e en 7e eeuw op.

Ik zou graag besluiten met de verklaring dat ik in het algemeen optimistisch ben over de toekomst. De snelle veranderingen in onze houding ten aanzien van de aarde zijn ook een bron van hoop. Nog geen tien jaar geleden verslonden we zonder na te denken de hulpbronnen van de wereld, alsof ze onuitputtelijk zouden zijn. We hebben gefaald in het besef dat een ongecontroleerd verbruik voor zowel het milieu als het sociale welzijn rampzalig is. Nu zijn individuen en regeringen op zoek naar een nieuwe ecologische en economische orde.

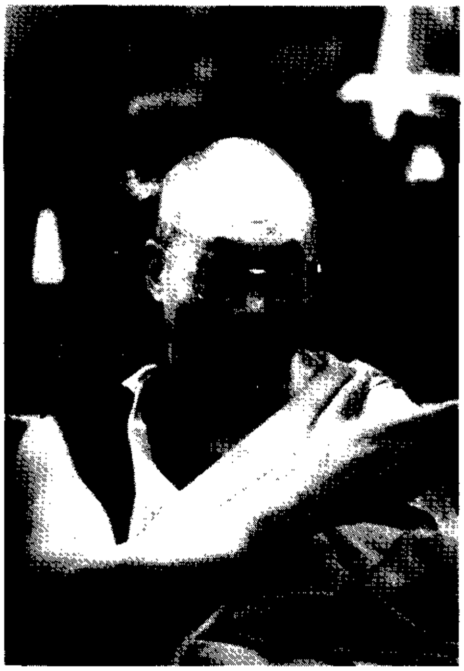
J.P. Kool

Z.H. de Dalai Lama

Vaak maak ik het grapje dat de maan en de sterren mooi zijn om te zien, maar dat iemand van ons, die zou proberen daar te leven, zich ellendig zou voelen. Deze blauw/groene planeet van ons is een heerlijke verblijfplaats. Haar leven is ons leven; haar toekomst is onze toekomst. De aarde is werkelijk als een moeder voor ons allemaal. Als kinderen zijn we afhankelijk van haar. In het aangezicht van zulke wereldwijde problemen als het broeikas effect en het dunner worden van de ozonlaag, zijn individuele organisaties en op zichzelf staande naties hulpeloos. Er zal geen oplossing gevonden worden, tenzij we allemaal samenwerken. Onze moeder aarde geeft ons een lesje in universele verantwoordelijkheid.

Ik denk dat we kunnen zeggen dat door de lessen die we beginnen te begrijpen, de volgende eeuw vriendelijker, meer harmonieus en minder schadelijk zal zijn. Mededogen, het zaad voor de vrede, zal kunnen opleven. Ik ben erg hoopvol. En tegelijkertijd geloof ik dat ieder individu de verantwoordelijkheid heeft te helpen onze wereldfamilie in de juiste richting te leiden. Goede wensen alleen zijn niet voldoende. We dienen verantwoordelijkheid te nemen. Massale mensenbewegingen ontspringen vanuit individuele menselijke initiatieven.

De sponsor van dit evenement, de Verenigde Naties, werd opgericht uit de noodzaak militaire conflicten te voorkomen. Ik ben erg aangedaan te zien dat haar missie nu uitgegroeid is tot het aanvaarden van een nieuwe uitdaging: het veilig stellen van een lange-termijn gezondheid van onszelf en onze planeet. Ik hoop en bid dat elk van ons de komende dagen zal doen wat we kunnen om ervoor te zorgen dat het doel - het creëren van een gelukkigere, meer harmonieuze en gezondere wereld - wordt bereikt.

Uit: Tibetan Review Augustus 1992
Vertaling: Gelong Jampel Pharchin

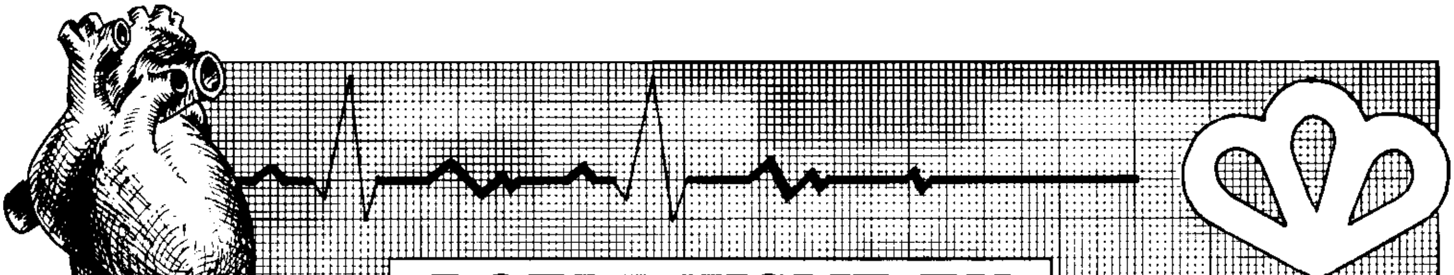

BOEDDHISME EN ORGAANTRANSPLANTATIE

ONZE TIJD KENT VELE SOCIALE PROBLEMEN DIE EEN ONDERZOEK VANUIT BOEDDHISTISCH STANDPUNT WAARD ZIJN. EÉN ERVAN IS DE ORGAANTRANSPLANTATIE. OMDAT ORGAANTRANSPLANTATIE NOG MAAR KORT TOT DE MEDISCHE MOGELIJKHEDEN BEHOORT, ZIJN ER IN DE BOEDDHISTISCHE GESCHRIFTEN GEEN SPECIFIEKE UITSPRAKEN OVER TE VINDEN. IN DIT ARTIKEL ZULLEN WE BESPREKEN WELKE LOGISCHE CONCLUSIES WE KUNNEN TREKKEN UIT DE TEKSTEN EN WAT DE LEVENDE BOEDDHISTISCHE TRADITIES OVER DEZE BELANGRIJKE ETHISCHE KWESTIE ZEGGEN.

Toen ik, na vijftien jaar in Azië te hebben doorgebracht terugkeerde naar de Verenigde Staten, waren er veel uitdrukkingen in de Engelse spreektaal die nieuw voor mij waren. Vaak moest ik mensen vragen naar de betekenis van de één of andere populaire uitdrukking. Zo hoorde ik bijvoorbeeld dat jonge mensen op motoren soms 'orgaandonors' werden genoemd. Ik vroeg een kennis waarom deze term werd gebruikt. Deze legde me uit dat mensen met jonge, gezonde lichamen, die zonder helm op een motor rijden, uitgelezen kandidaten zijn voor het afstaan van hun vitale organen voor orgaantransplantaties, die door de moderne operatietechnieken mogelijk zijn geworden. Daarom werden deze dwaze jongelui schertsend 'orgaandonors' genoemd. Het mij opnieuw aanpassen aan het Amerikaanse leven zat vol met dit soort verlichtende ervaringen.

Bij een andere gelegenheid ging ik naar de politie van het departement Honolulu om een rijbewijs aan te vragen. Een boeddhistische non die een gemotoriseerd voertuig bestuurt, zou in een Aziatisch boeddhistisch land zeker met ongeloof en afschuw bekeken worden, maar in Amerika is autorijden bijna onvermijdelijk. Evenals bijna alle Amerikanen reed ik al auto sinds mijn zestiende en nu iemand zo vriendelijk was om mij een tweedehands auto aan te bieden, om mijn werk voor het Sakyadita centrum te vergemakkelijken, accepteerde ik het onvermijdelijke. Op het politiebureau wachtte mij echter een nieuwe verrassing. Men vroeg mij of ik de vermelding 'orgaandonor' in mijn rijbewijs wilde hebben staan. Dit was de ervaring die me ertoe aanzette om na te denken over een mogelijke boeddhistische zienswijze op een geheel nieuw probleem.

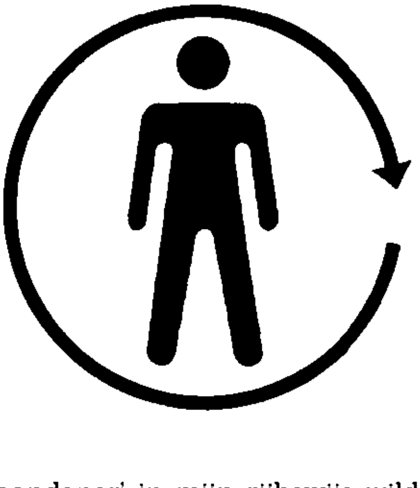

Om te beginnen zijn alle boeddhistische scholen het erover eens dat er voor een levend wezen (1) niets kostbaarder is dan zijn leven. In feite wordt het belang van het leven in vrijwel alle religieuze tradities onderwezen. Bij de lokale bevolking van Hawaï bijvoorbeeld, staat het leven zelf gelijk aan spiritualiteit. Met name het boeddhisme onderwijst dat men alles wat leeft dient te koesteren en het leven van zelfs het allerkleinste wezentje dient te beschermen. Het eerste voorschrift voor boeddhisten, zowel voor leken als voor kloosterlingen, is geen leven af te breken; met andere woorden: niet te doden. Er wordt gezegd dat men door het redden van dierenlevens, laat staan van mensenlevens, de oorzaken creëert voor een lang leven, een goede gezondheid, schoonheid en wedergeboorte in een aangename omgeving. Voor boeddhisten in Tibet, China en andere landen, waar het Mahayana-boeddhisme wordt beoefend, is het een zeer gewaardeerd tijdverdrijf om dieren, die anders geslacht zouden worden, te kopen.

In deze tijd van internationalisering van bijna alles, leek het me een goed idee de volgelingen van verschillende boeddhistische tradities te vragen naar hun mening over orgaandonatie. Dus had ik gesprekken met Japanse, Chinese, Burmese, Vietnamese, Tibetaanse, Canadese en Amerikaanse boeddhisten over dit onderwerp. Op mijn vraag: "Wat vindt u van het idee dat mensen hun organen ter beschikking stellen na hun dood?", was het antwoord altijd spontaan positief. Iedere persoon

van iedere boeddhistische richting, die ik ondervroeg, vond het geven van organen duidelijk een daad van mededogen en vrijgevigheid. Toen ik vroeg: "Wat vindt u van het idee dat u uw organen ter beschikking stelt bij uw sterven?", was het antwoord nog altijd positief, zelfs als men soms een heel lichte aarzeling voelde of een vragende blik in de ogen had.

Vanuit boeddhistisch standpunt is het lichaam niet meer dan één verzameling binnen vijf andere verzamelingen, aggregaten genoemd (vorm, gevoel, onderscheiding, karmische formatie en bewustzijn) en heeft het na de dood geen nut meer. De volgelingen van de Theravada traditie neigden ertoe dit punt van de Leer te benadrukken. Ze vertelden mij dat het bewustzijn het lichaam verlaat bij het sterven en dat het geen kwaad kan het lichaam daarna aan te raken, te wassen of erin te snijden omdat het niet meer is dan een zak van dode huid, gevuld met botten, vlees en andere rottende substanties. In Thailand bijvoorbeeld, schijnt het gewoonte te zijn het lichaam van de dode te wassen en het schone (meestal witte) kleren aan te trekken. Maar het is soms ook gebruikelijk het lichaam een bepaalde periode opgebaard te laten liggen. Afhankelijk van het land, de status en sociale positie van de overledene en de wensen van de familie kan dat variëren van één tot drie of acht dagen.

Ondervraagden uit de Mahayana traditie neigden ertoe het onderricht over het waardevolle mensenleven te benadrukken. Omdat het waardevolle mensenlichaam moeilijk te verwerven is, gemakkelijk vergaat en het de meest wenselijke vorm is om vooruitgang te kunnen boeken op weg naar de verlichting, zagen zij het geven van organen als een uitstekende manier om bij te dragen aan het menselijk geluk. We kunnen het

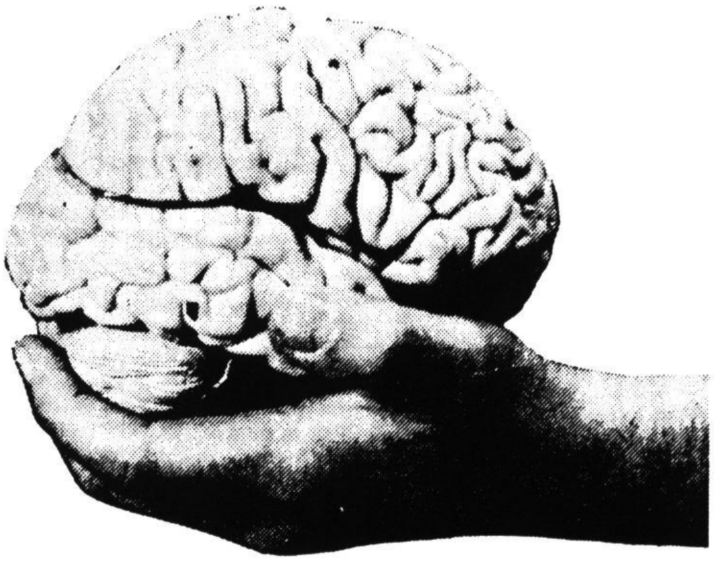

leven van een ander mens verlengen door een lever of nier af te staan en hem daarmee een kans te geven Dharma te beoefenen, om zo de 'essentie te kunnen nemen' van de kostbare gelegenheid een mens te zijn. Een orgaan weggeven en daarbij het welzijn van een ander menselijk wezen boven dat van zichzelf stellen, zou een uiterste daad van zelfopoffering zijn en een uitstekende gelegenheid de boeddhistische leer in praktijk te brengen.

Omdat het samengaan van wijsheid en mededogen in de Mahayana traditie als essentieel wordt gezien om verlichting te bereiken, zou men geen enkele gelegenheid onbenut moeten laten om deze beide kwaliteiten te ontwikkelen. De ethiek van de bodhisattva is, zichzelf op te offeren ten behoeve van anderen, wat inhoudt dat men zelfs zijn eigen verlichting uitstelt.

In de Jataka Vertellingen, waarin de levens van de Boeddha, voorafgaand aan zijn Verlichting zijn opgetekend, wordt beschreven hoe hij zich trainde in de paden en stadia van de bodhisattva. Hierin zijn vele voorbeelden te vinden van zijn heldenmoed. Zo kunnen we lezen hoe hij vele malen zijn eigen ogen en zijn eigen vlees weggaf. Eén van de meest bekende gebeurtenissen is de keer dat hij zijn lichaam weggaf aan een hongerige tijgerin in Nepal, op een plaats die nu Namo Boeddha heet. Ook in de levens van boeddhistische heiligen vinden we zulke voorbeelden van zelfopoffering. Zo kunnen we bijvoorbeeld het beroemde verhaal van Asanga lezen, die het vlees van zijn eigen dijbeen sneed om maden te sparen die hij wilde verwijderen uit de geïnfecteerde en met ongedierte krioelende wond van een stervend teefje. Door deze daad van mededogen verkreeg hij een direct visioen van Maitreya <2>.

In China werden de verwijzingen in teksten om het lichaam op te offeren vaak letterlijk genomen. Zo nu en dan kwam het voor dat een jonge monnik één of twee vingers afbrandde als offerande aan de Boeddha's en als een symbool voor zijn totale toewijding aan het welzijn van voelende wezens. Zelfs nu nog wordt in Chinese boeddhistische gemeenschappen het offeren van het lichaam voor het welzijn van anderen, symbolisch uitgevoerd door wierook-kegeltjes op de hoofden van 'bodhisattvakandidaten' te branden. Men redeneert, dat als iemand de belofte maakt om voor het welzijn van zelfs één enkel voelend wezen een eeuwigheid af te dalen naar de laagste hellen, zij toch zeker

bereid moet zijn enkele minuten van ongemak te doorstaan terwille van hun welzijn. Zo nu en dan leidt dit gebruik zelfs tot zelfopoffering. Ik herinner mij bordjes gezien te hebben in Po to shan in China, rondom de heilige 'Potala berg' van Avalokitesvara <3> met de mededeling: "Wilt u zich hier niet verwonden" en "Verboden om vingers of andere lichaamsdelen te offeren".

Om bovengenoemde redenen van de waardevolle menselijke geboorte wordt zelfmoord in het boeddhisme niet toegestaan. Het nemen van leven van welk voelend wezen dan ook en zeker van een mens, inclusief zichzelf, ontwijdt het meest essentiële principe in de boeddhistische ethiek. Maar, terwijl het nemen van leven van voelende wezens verboden is, vinden we in de Mahayana teksten toch talloze verwijzingen naar het opgeven van het eigen leven ten behoeve van anderen. Met name het opofferen van het eigen leven met een altruïstische motivatie (= de wens om verlichting te bereiken ten behoeve van anderen) wordt als uitmuntend gezien. Om zo'n gelofte te kunnen nemen echter, moet iemands besluit sterk en onwankelbaar zijn, anders bestaat het gevaar dat men op het beslissende moment spijt krijgt van zijn beslissing - het beslissende moment is het tijdstip waarop het sterven plaats vindt.

Er is een verhaal over een raksha (een wraakzuchtig wezen), die de besluitkracht van een beoefenaar wilde testen. Hij vroeg de beoefenaar om diens ogen en deze rukte ze zonder aarzeling uit zijn hoofd. Vervolgens vroeg de raksha om de rechterarm van de beoefenaar en deze zaagde zijn rechterarm af en bood hem de raksha met zijn linkerhand aan. Nu wordt in het Oosten de linkerhand als onrein gezien, omdat die gebruikt wordt voor bepaalde onreine lichaamsfuncties, en de raksha toonde zich beledigd. Op dat moment werd de beoefenaar kwaad, waarmee hij alle verdiensten van deze deugdzame daad van vrijgevigheid teniet deed. We zien dus dat de motivatie achter onze acties zowel positief als stabiel moet zijn.

In de Chöd, een Tibetaanse beoefening, vinden we ook de symbolische offerande van het lichaam. Het is een visualisatie-oefening, waarbij de organen en ledematen niet werkelijk worden aangeboden, maar dit zo levendig en realistisch mogelijk wordt voorgesteld. Dit symbolische ritueel van het offeren van onze lichaamsdelen aan anderen, wordt gezien als een zeer effectieve methode voor het doorbreken van mentale verstorende houdingen, met name gehechtheid aan ons fysieke lichaam. Bovendien wordt het gezien als een uitstekende methode om de beoefening van vrijgevigheid te vervolmaken.

In de Tibetaanse traditie besteedt men bijzonder veel aandacht aan het zich bewust zijn van dood en vergankelijkheid. Het feit dat 'het zeker is dat we zullen sterven' wordt telkens opnieuw herhaald. Slechts één ademteug scheidt ons van het volgende leven. Als we 's morgens niet nadenken over onze dood, zullen we de dag verspillen; als we 's avonds niet nadenken over onze dood, zullen we de nacht verspillen. Evenveel aandacht wordt besteed aan het proces van het sterven zelf. Evenals in andere boeddhistische tradities wordt het zogenaamde 'zelf' beschouwd als louter een naam, gegeven aan de verzameling van vijf aggregaten. Tijdens het sterven lossen deze aggregaten op, zonder een spoor na te laten. Alleen het allersubtielste bewustzijn, dat van moment tot moment bestaat, 'reist' voort van dit leven naar het volgende. Hierop zijn indrukken opgeslagen van de acties die we hebben ondernomen.

De geestesgesteldheid op het moment van sterven wordt daarom als allesbeslissend beschouwd, daar zij de kwaliteit van het volgende leven bepaalt. Om een voorbeeld te noemen: sterven terwijl men boos is, kan leiden tot een wedergeboorte in een hel. Daarom zijn er instructieboeken - zoals

het Tibetaanse Dodenboek - die het bewustzijn van de stervende de weg wijzen in de periode tussen dit en het volgende leven, die 'bardo' of 'tussenstaat' wordt genoemd. Zulke handleidingen beschrijven levendig en gedetailleerd hoe tijdens het stervensproces de mentale en fysieke elementen in fasen oplossen. Als we leren deze fasen te herkennen, inclusief de schrikwekkende visioenen en bizarre ervaringen, waarmee we geconfronteerd kunnen worden, kunnen we onze geest op een intelligente manier trainen en leren bewust te sterven. Tenzij we oplettend zijn gedurende dit proces en met vaardige methoden onze geest bedwingen, zullen we eenvoudigweg in onze volgende wedergeboorte worden 'geworpen' door ons karma. Gezien ons huidige handelen zal dat waarschijnlijk een oncomfortabele wedergeboorte zijn.

De duur van de bardo of de tussenstaat varieert, afhankelijk van de persoon en de situatie. Er wordt gezegd dat de tijdsduur ligt tussen één enkel moment en negenenveertig dagen. Bij een plotselinge dood door een ongeluk, lossen de elementen snel op, terwijl het bewustzijn het lichaam verlaat en bijna onmiddellijk een ander leven binnengaat. Bij een gewone persoon die een natuurlijke dood sterft, duurt de bardo-ervaring gemiddeld één tot drie dagen. Bij Tibetanen is het de gewoonte, dat nabestaanden om een voorspelling verzoeken, om het juiste tijdstip voor de (lucht)-begrafenis of crematie vast te kunnen stellen. Dit is om er zeker van te zijn, dat het bewustzijn van de persoon het lichaam reeds heeft verlaten. De familie zal ook advies vragen over de gebeden die men kan zeggen ten behoeve van de overledene.

In het geval van serieuze Dharma-beoefenaren, kan de periode in de bardo langer duren, omdat deze periode talloze gelegenheden biedt om realisaties op het pad, en zelfs de verlichting te bereiken. Dit is de reden waarom het leven gezien wordt als een voorbereiding op de dood. Als iemand de meditaties op de juiste wijze heeft beoefend en de geest van verstorende emoties heeft gezuiverd, is het heel goed mogelijk in deze tussenfase de helder-licht-natuur van de geest en de leegte van alle verschijnselen te herkennen. Hierdoor kan het individu bevrijding van de slavernij van het cyclische bestaan bereiken.

In de twaalf jaar die ik in de Tibetaanse gemeenschap in Dharamsala (India) heb doorgebracht, was het vrij gebruikelijk dat beoefenaars nog verscheidene dagen in een staat van meditatie verbleven nadat hun hartslag en hun ademhaling reeds waren gestopt. Eén van deze beoefenaars was mijn leraar in de Tibetaanse calligrafie, die monnik was in het Nechung-klooster. Hij heette Sönam. Hij leek een heel gewone monnik, die vriendelijk en gemakkelijk in de omgang was, zijn Dharma-beoefeningen deed en iedere dag zijn gang naar de bazar maakte. Pas toen hij na zijn dood nog drie dagen in meditatie bleef, realiseerde iedereen zich dat hij in feite een groot beoefenaar was geweest. Een ander heel bekend voorbeeld is dat van de Gyälwa Karmapa, die na zijn klinische dood in het Mt. Zion ziekenhuis in Illinois in meditatie bleef. Van deze gebeurtenis is een medisch verslag geschreven. Een ander zeer verbazingwekkend voorbeeld is Kyabje Ling Rinpochee, de senior-leraar van Zijne Heiligheid de Dalai Lama. Toen hij enkele jaren geleden op 82-jarige leeftijd overleed, bleef hij dertien volle dagen in meditatieve absorptie. Talloze mensen waren getuige van deze gebeurtenis.

Tibetanen geloven dat het belangrijk is een stervende niet aan te raken of af te leiden, uit vrees dat de persoon van streek raakt of in de war gebracht wordt, waardoor het stervensproces kan worden verstoord. Wat tot elke prijs vermeden dient te worden is gehechtheid aan bezittingen, vasthouden aan geliefden en vooral woede. Het wordt het beste geacht om, wanneer de polsslag en de ademhaling zijn gestopt, het lichaam in alle rust alleen te laten. Als men gebeden en positieve gedachten wil toewijden aan het welzijn van de persoon, kan dat vanuit een andere kamer worden gedaan. Hierbij is het interessant te weten dat de wet in Californië en in een aantal andere staten in de Verenigde Staten toestaat het lichaam na de klinische dood drie dagen met rust te laten. (Vertaler: ook in Nederland bestaat deze mogelijkheid, zeker na de nieuwe Wet op de Lijkbezorging en in overleg met de betrokken huisarts.) In feite vinden we dit gebruik om het lichaam enige tijd met rust te laten, terug in de meeste religieuze tradities, waarbij een periode van drie dagen vrij gebruikelijk is.

Indien we het feit accepteren dat het bewustzijn niet ophoudt bij het sterven en een 'persoon' in de tussenstaat, voordat hij een volgend leven aanvangt, waardevol

spiritueel werk heeft te verrichten en het beter is het lichaam van een persoon tijdens deze doortocht niet aan te raken, komen we voor een dilemma te staan. Enerzijds is het heilzaam en een daad van mededogen de ogen, lever of nieren af te staan, anderzijds is het belangrijk spiritueel te groeien en een positieve wedergeboorte te verwerven, om anderen fysiek en mentaal te kunnen helpen. Hier worden we geconfronteerd met het ironische feit dat, terwijl een volleerde bodhisattva zijn hele lichaam zonder aarzelen op kan geven, een bodhisattva-in-training, die dit onzelfzuchtige besluit nog niet tot in de perfectie heeft ontwikkeld, er misschien verstandiger aan doet een rampzalige wedergeboorte te vermijden, die zou kunnen ontstaan door het ondergaan van een orgaantransplantatie tijdens het stervensuur.

Toen ik Lama Karma Rinchen, het spirituele hoofd van het Kagyu Thekchen Ling Centrum in Honolulu voor het eerst vroeg of hij het een goed idee vond organen af te staan na de dood, antwoordde hij onmiddellijk bevestigend. "Zeker", zei hij, "dat is een uitstekende, mededogende bodhisattva daad". Toen ik hem vroeg of het bewustzijn van de stervende niet verstoord zou worden als er een orgaan uit het lichaam zou worden gesneden, antwoordde hij: "Dat is okay, de artsen kunnen wel enkele dagen wachten". Toen ik hem vertelde dat de artsen het orgaan er onmiddellijk uit moeten halen, om de ontvanger van het orgaan te redden, staarde hij me ontzet aan: "Vers?", "willen ze het vers?" Uiteindelijk concludeerde hij dat het voor gewone mensen, die geloven dat het bewustzijn tegelijk met het lichaam sterft, okay is om hun organen ter beschikking te stellen. Maar voor een boeddhistische beoefenaar zou het wel eens beter kunnen zijn ermee te wachten tot het 'bijzondere besluit van de verlichtingsgeest' voldoende sterk en standvastig is. In ieder geval zou hij zelf zijn organen graag afstaan.

Welliswaar is de essentie van het leven de kwaliteit ervan en niet de kwantiteit. Tibetanen zeggen, dat deudgzame mensen langer zouden moeten leven en dat het voor ondeugdzame mensen beter is kort te leven, omdat ze dan minder tijd hebben voor het verrichten van negatieve daden. Dit zet ons aan het denken over de kwaliteit van het leven van de ontvanger van het orgaan, over de motivatie waarmee we diens leven willen verlengen en de geestesgesteldheid van de persoon die wacht op het beschikbaar komen van een passend orgaan. Als begeerte, vasthouden en gehechtheid de motiverende factoren zijn om leven te willen verlengen, zullen deze onheilzame mentale houdingen de kwaliteit van het leven van de ontvanger beïnvloeden en ook de kwaliteit van zijn dood. Wat als de transplantatie niet aanslaat? Kunnen we ons voorstellen in welke geestesgesteldheid de ontvanger dan zal verkeren? Bovendien moet het, eerlijk gezegd, voor medici heel verleidelijk zijn het leven van een orgaandonor voortijdig te beëindigen, om zich te verzekeren van een succesvolle transplantatie.

Dat velen pleiten voor een natuurlijke dood, een waardige dood, een bewuste dood is mogelijkerwijs een reactie op de bijzondere methoden die tegenwoordig worden toegepast voor het kunstmatig verlengen van leven. De eerwaarde Prabhasa Dharma Roshi van het Internationaal Zen Instituut in Los Angeles is één van de mensen die al lang dromen van het opzetten van een boeddhistisch hospicecentrum, waar faciliteiten aanwezig zijn voor spirituele beoefening tijdens het sterven. Ze stelt zich een serene meditatieve omgeving voor, een 'Nirvana Hal', die het Zuivere Land nabootst, waarin een stervende in alle rust de overgang kan maken naar een hemels rijk, zonder gestoord te worden door medische attributen.

Deze discussie voert ons naar het bredere onderwerp van het verlengen van leven. Wat bedoelen we als we spreken van bijzondere methoden voor het verlengen van leven? Zijn dat ook bloedtransfusies? Wie neemt de beslissing? Wie haalt de stekker uit het stopcontact?
Medische deskundigen moeten iedere dag dit soort beslissingen nemen. Om een voorbeeld te noemen: alhoewel het algemeen gebruik is te proberen het leven van veel te vroeg geborenen te redden, zijn er een aantal factoren die met elkaar in evenwicht gebracht moeten worden. Voor de ouders kan het een overweging zijn hoeveel kinderen ze al hebben, wat de kosten zijn en zelfs het geslacht van het kind. Kijken we naar de economische variabelen, dan kan de vraag worden gesteld, of de kosten van noodzakelijke operatieve ingrepen betaald moeten

worden uit privé- of gemeenschapsgelden. Wanneer is een kostbare operatie te rechtvaardigen? Wel als een particuliere ziektekostenverzekering betaalt en niet als het ziekenfonds moet betalen? Wat als de pasgeborene

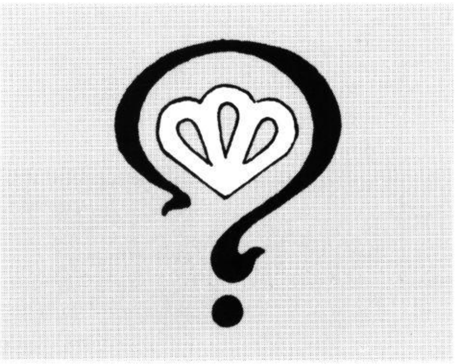

allerlei gezondheidsproblemen heeft? Stel dat een pasgeborene een hartoperatie nodig heeft (kosten 100.000 dollar ofwel 170.000 gulden), dan zou die moeten worden uitgevoerd ongeacht de economische status van de ouders. Maar wat als het kind ook nog blind is, het syndroom van Down heeft of een paar ledematen mist? Wat als de vader alcoholist is en geneigd is tot mishandelen of de moeder een prostituée met aids, en het kind permanent zuurstof en voortdurende verpleegkundige zorg nodig heeft? Dit zijn enkele van de ingewikkelde vraagstukken waar medische deskundigen iedere dag mee worden geconfronteerd.

Een ander ingewikkeld aspect dat om verder onderzoek vraagt, is de natuur van de geest (die volgens boeddhisten in het hartcentrum is gelokaliseerd), de relatie van de geest tot het fysieke lichaam en de geestesgesteldheid in geval van orgaantransplantatie. Wat zijn de psychologische aanpassingen of karakterveranderingen die plaatsvinden, wanneer het orgaan van een ander in jouw lichaam wordt getransplanteerd? Deze belangrijke bio-ethische vraagstukken vereisen uitgebreid onderzoek vanuit verschillende religieuze en culturele perspectieven, alsook vanuit fysiologisch en economisch oogpunt.

'Last but not least' dient het onderwerp van orgaantransplantatie getaxeerd te worden binnen een wijdere globale context. De ironie van het feit, dat er 200.000 gulden of meer besteed wordt om een leven te verlengen, terwijl de aarde te maken heeft met rampzalige overbevolking, kan niet worden genegeerd. Dat is een behoorlijke uitgave om het leven van één enkel menselijk wezen te redden, als er iedere dag 40.000 kinderen sterven van de honger en dit aantal nog steeds toeneemt. Wat is het meest wijze, het meest meedogende besluit om met deze wrede realiteit in het reine te komen?
Wat zou de Boeddha zeggen?

(1) In de boeddhistische context is een 'voelend' of 'levend' wezen, ieder wezen met bewustzijn. Dus vissen zijn levende wezens en planten niet, alhoewel er in planten levende wezens kunnen huizen.
(2) Maitreya vertegenwoordigt de liefde van alle Boeddhas.
(3) Avalokitesvara (in het Chinees Kwan Yin, in het Japans Kannon, in het Tibetaans Chenrezig) vertegenwoordigt het mededogen van alle Boeddha's.

Uit: SAKYADHITA
Door: Karma Lekshe Tsomo
Vertaling: Koosje van der Kolk

GEDICHT

Bodhisativa Blues

I'm on the path, I'm on the path,
I'm on the path to enlightenment, deliverance,
liberation - bodhisattvahood.

I'm on the path, I'm on the path,
I'm on the path of merit: generosity, ethics,
patience, joyous effort, meditative concen-
tration - bodhisattvahood.

I'm on the path, I'm on the path,
I'm on the path of rejection of the 8 worldly
dharma's, the sadness of samsara and any
nasty karma - bodhisattvahood.

I'm trying to purify, motivate, unify,
be fearless and confident, trusting and faith-
ful;
But my mindstream is tainted with lifetimes
of imprints that keep me from emptiness - bod-
hisattvahood.

I'm on the path, I'm on the path,
I'm on the path with the Lama, swinging my
mala, chanting mantra's, dreaming tantra's -
bodhisattvahood.

By: Jacinta Foale, Kopan 1991.

DE DOCHTERS VAN DE BOEDDHA

IN HET BLAD MANDALA VAN APRIL 1992 STAAT EEN KORT ARTIKEL OVER EEN DYNAMISCHE VROUWELIJKE LAMA UIT KOREA (1). IN DIT ARTIKEL IS SPRAKE VAN DE INTERNATIONALE CONFERENTIE VAN BOEDDHISTISCHE VROUWEN DIE IN OCTOBER 1991 IN THAILAND WERD GEHOUDEN. DE EERSTE VAN DERGELIJKE CONFERENTIES VOND PLAATS IN 1987 EN DESTIJDS IS HIERAAN OOK DOOR HET MAITREYA MAGAZINE AANDACHT BESTEED (2).

Het zal misschien niet direct voor iedereen duidelijk zijn wat het belang en de reikwijdte van zulke conferenties is. Het is echter niet alleen voor vrouwen, maar voor iedereen die de ontwikkelingen in het hedendaagse boeddhisme een warm hart toedraagt, van belang om kennis te nemen van een boek dat hier meer informatie over geeft.

'DAUGHTERS OF THE BUDDHA', EEN BOEKBESPREKING.

Het hier besproken boek is een verkorte neerslag van wat er vóór en tijdens de eerste ontmoeting in 1987 is gebeurd en besproken. In Bodhgaya, India, werd van 11 tot 17 februari voor het eerst in de geschiedenis een mondiale bijeenkomst gehouden voor en door boeddhistische vrouwen, overwegend nonnen, maar ook leken. Er namen trouwens ook wel monniken aan deel.
De voorbereiding van deze conferentie riep in bepaalde landen enorm veel schandaal en weerstand op. Tenslotte kon men in India terecht en nog wel in Bodhgaya, de plaats waar de historische Boeddha Sakyamoeni de verlichting bereikte. Er werd een serieus en geruststellend licht op de hele onderneming geworpen doordat Z.H. de Dalai Lama bereid was het openingswoord te spreken. In zijn toespraak wees hij erop dat in het boeddhisme het belang van de moeder op vele manieren sterk benadrukt wordt. Er zijn vele voorbeelden van vrouwelijke arhats en bodhisattva's. In de yogatantra wordt ook respect voor vrouwelijke beoefenaren geleerd. Zo is duidelijk dat vrouwen gezien worden als wezens met het potentieel tot boeddhaschap. Dat in de tekst van de Vinaya, de regels voor kloosterlingen, monniken hoger worden aangeslagen dan nonnen en vrouwen in het algemeen, heeft volgens Zijne Heiligheid alles te maken met de sociale omstandigheden van die tijd en zegt niets over de oorspronkelijke denkwijze van de boeddhistische leer zelf.

Zijne Heiligheid concludeert dat het belangrijk is dat vrouwen voor hun rechten opkomen, niet uit jaloezie of trots, maar uit een oprechte wens om in gelijke mate als de mannen een bijdrage te leveren aan de verbreiding van het boeddhisme. Dit brengt ook gelijke verantwoordelijkheden met zich mee, wat betekent: veel studeren, veel onderricht geven e.d.
Uit het boek blijkt dat in vele Oosterse landen boeddhistische nonnen een zwijgende minderheid vormen. Onder andere vanuit de interesse van Westerse vrouwen is de aandacht meer gevestigd geraakt op de vaak tweederangs positie die deze religieuzen ten opzichte van de monniken innemen. Ze leven vaak geïsoleerd en ontvangen minder offergaven en dergelijke. In theorie worden er aan de spirituele ontwikkeling van vrouwen geen grenzen gesteld, maar in de praktijk nemen in vele landen vrouwen geen hogere posities in binnen de religieuze hiërarchie. Het kan zelfs voorkomen dat vrouwen geen volledige wijding kunnen ontvangen of geen toegang krijgen tot het bestuderen van de teksten. Het is echter zowel voor vrouwen zelf als voor iedereen belangrijk om het potentieel voor spirituele groei de ruimte te geven en het niet onbenut te laten.

Westerlingen die veranderingen willen aanbrengen in andere landen worden erop gewezen dat zij de situaties in andere delen van de wereld niet alleen maar door een Westerse bril moeten bekijken en evenmin hun methodes tot verandering zonder meer moeten

overplanten. Dit doet dikwijls meer kwaad dan goed, zoals de ervaring al meermalen heeft geleerd.

In een groot aantal zeer uiteenlopende bijdragen van spreeksters uit vele landen, zowel uit de Theravada- als de Mahayanatraditie, wordt verslag gedaan van de situaties en knelpunten waar zij mee te maken krijgen. Dit gedeelte van het boek biedt een schat aan informatie over een breed panorama van de hedendaagse boeddhistische praktijk, vanuit vrouwelijk standpunt gezien. Het wordt duidelijk wat een rijke variatie de boeddhistische tradities in zich bergen. De onderwerpen zijn bijvoorbeeld wat het voor iemand persoonlijk betekent non te zijn, wat het betekent een boeddhistische vrouw te zijn. Er wordt gesproken over de vraag hoe men een Aziatische religie kan volgen in een Westers land of een heel oud spiritueel pad in de moderne wereld. Men wordt voorts op de hoogte gebracht van de organisatie en gebruiken van allerlei boeddhistische scholen.
Enkele spreeksters noemen de voordelen van het celibaat. In culturen waar anticonceptie niet algemeen is of was, wordt zo een mogelijkheid geboden tot kinderloosheid en meer vrijheid voor spirituele beoefening.

Een ander onderwerp is de moeite die het kost om de volledige nonnenwijding (Tibetaans: gelongma / Sanskriet: bikshuni) te ontvangen. Hier blijken allerlei voetangels en klemmen te liggen die voortvloeien uit de voorschriften voor een juiste wijding. Er moeten bijvoorbeeld een bepaald aantal volledig gewijde personen aanwezig zijn en er moet een rechtstreeks van de Boeddha overgeleverde traditie zijn van teksten, rituelen e.d. Nu is het vaak moeilijk of zelfs onmogelijk om daaraan te voldoen, als de traditie van de wijding door wat voor omstandigheden dan ook in de loop van de geschiedenis verloren is gegaan. Men houdt zelfs eens in de zoveel tijd in Taiwan een grootschalige inwijding voor veel novices tegelijk, die hiervoor uit vele landen speciaal naar Taiwan gaan (3).

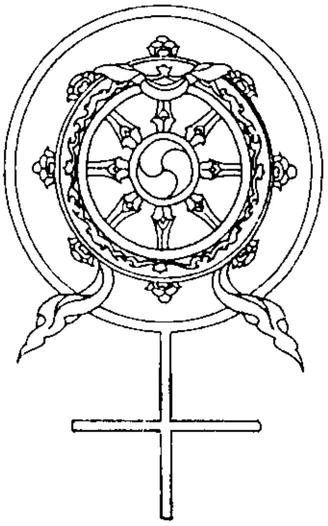

De situatie van de huidige boeddhisten in het Westen is duidelijk anders dan van hen die in een boeddhistisch land geboren worden. De nieuwe Westerse boeddhisten zijn niet automatisch door geboorte en opvoeding gebonden aan een bepaalde traditie, maar kunnen kiezen wat hen het meeste aanspreekt. De positie van de vrouw en haar opleidingskansen zijn ook duidelijk anders. Men kan verwachten dat alleen die tradities die zich niet sexistisch opstellen een kans hebben om werkelijk aan te slaan. Waarom zou het boeddhisme zich trouwens niet aan de huidige omstandigheden en behoeftes weten aan te passen? Dat heeft het in zijn geschiedenis altijd gedaan. Juist omdat het een logische en pragmatische religie is, zou studie en debat kunnen leiden tot verandering op die plaatsen waar nu nog aan tradities vastgehouden wordt die stammen uit tijden dat vrouwen een heel andere plaats innamen.

Er wordt overigens op gewezen dat het eigenlijk onjuist is zich totaal met het man- of vrouw-zijn te identificeren. Immers, op weg naar de Verlichting worden in de talloze wedergeboortes diverse vormen aangenomen, nu eens een man, dan weer een vrouw - als men al als mens geboren wordt. Bovendien is niemand inherent en op zichzelf bestaand een man of een vrouw.

Aan het einde van deze eerste internationale conferentie werd Sakyadhita opgericht, de 'International Association of Buddhist Women'. Sakyadhita moet gaan dienen als een netwerk voor boeddhistische vrouwen, nonnen en leken, om naast het leggen van onderlinge kontakten de beoefening van de Dharma met name door vrouwen te bevorderen. De organisatie is blijkbaar zo levensvatbaar, dat zij opnieuw een succesvol vervolg heeft kunnen organiseren, dat wellicht wat gemakkelijker tot stand heeft kunnen komen dan de eerste conferentie. Laten we hopen dat er nog vele zullen volgen, voor de spirituele ontwikkeling van alle wezens.

Daughters of the Buddha, Karma Lekshe Tsomo, Snow Lion Publications, Ithaca, New York, 1988. ISBN 90-71886-05-0. Prijs f 33,95.

Literatuur:

1. A Dynamic Female Lama from Korea, Venerable Sangye Khadro en Wendy Finster, Mandala nr.10, april 1992, blz.4.
2. Verslag van een Internationale Conferentie van Boeddhistische Nonnen, Maitreya Magazine nr.3 jrg.9 (1987), blz.16-18.
3. Nonnen gaan voor volledige wijding naar Hongkong, Taiwan en Singapore, Louwrien Wijers, Maitreya Magazine nr.4 jrg.7 (1985), blz.4-6.

Tekst: Marijke Drost.

DE GROEI VAN ONZE

IN HET MAITREYA MAGAZINE 1
WIJ DE VOORNAAMSTE GELUKI
NET WAREN GEBOREN, GEVOND
JAAR VERDER, WILLEN WE U AA
DE HUIDIGE GEZICHTEN VAN
LATEN ZIEN. DE FOTO'S ZIJN ALL

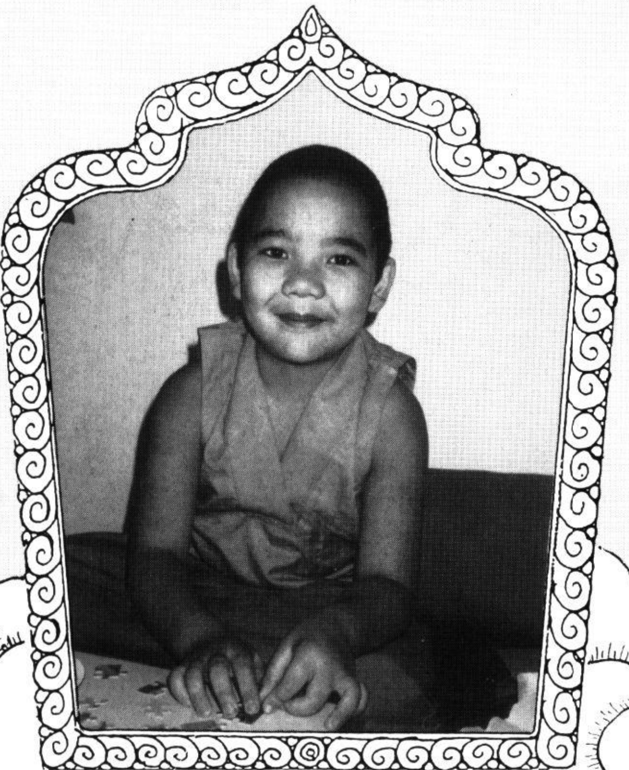

De huidige incarnaties van Tsenshab Serkong Rinpochee en diens vader Serkong Dordje Chang, beiden wonend en studerend in het Gaden Klooster.

Ösel Rinpochee, de huidige incarnatie van de wijlen Lama Thubten Yeshe, die als oprichter en inspirator van het Maitreya Instituut en de vele andere FPMT centra verpreid over de gehele wereld een belangrijke bijdrage leverde aan de voortzetting van de boeddhistische leer in het westen. Ösel Rinpochee studeert momenteel in het Sera Klooster in Zuid-India.

JONGSTE 'TULKU'S'

) NUMMER 2 PRESENTEERDEN
TULKU'S DIE TOEN NOG MAAR
EN HERKEND. NU, BIJNA DRIE
)E HAND VAN RECENTE FOTO'S
NZE TOEKOMSTIGE LERAREN
AAL BEGIN 1992 GEMAAKT.

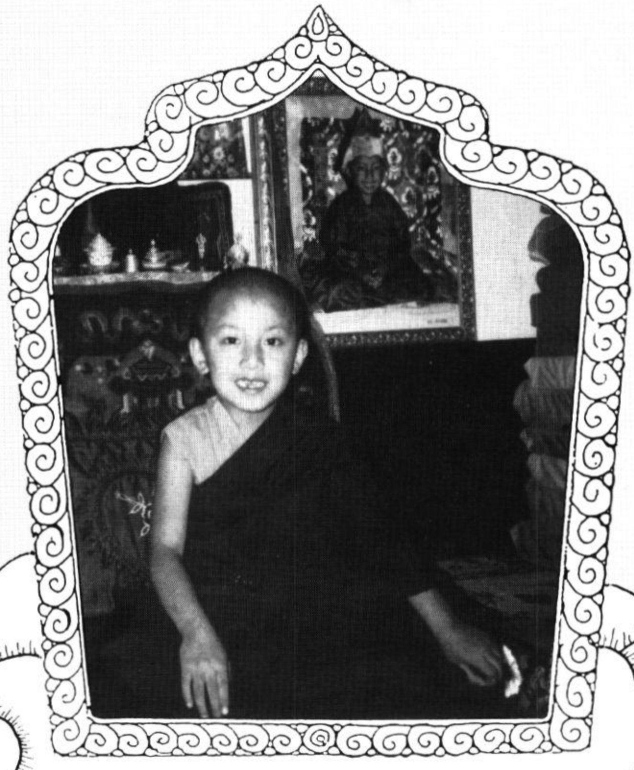

De huidige incarnatie van Kyabje Song Rinpochee heeft zijn opleiding in het Gaden Klooster de afgelopen winter aangevangen.

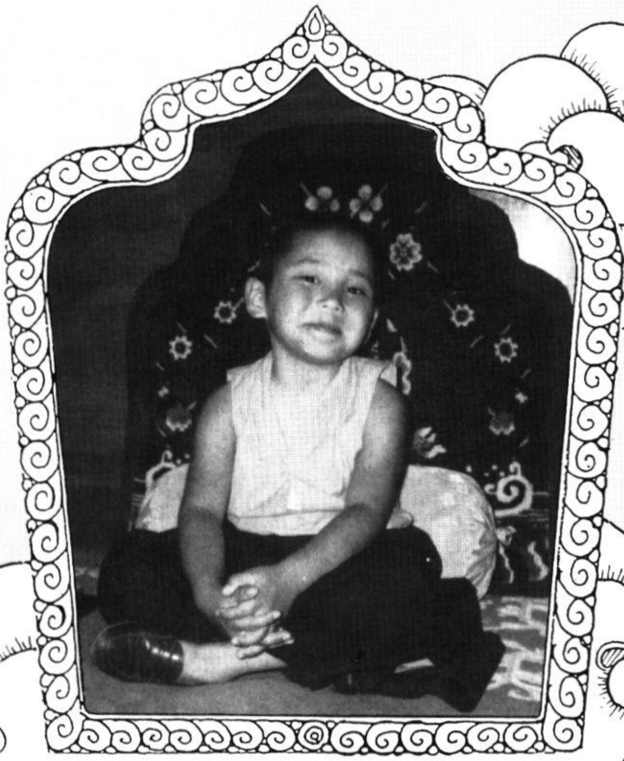

De huidige incarnaties van de senior- en junior leraar van Zijne Heiligheid de Dalai Lama, Yongdzin Ling Rinpochee en Yongdzin Tridjang Rinpochee.
Ling Rinpochee verblijft in Dharamsala en zal mogelijk binnenkort naar de Drepung Klooster Universiteit gaan om formeel met zijn studies aan te vangen.
De jonge Tridjang Rinpochee verblijft in de Gaden Klooster Universiteit te Mundgod, Zuid-India.

NAGARJUNA (Nagardjoena)

Het leven van Nagarjuna glanst van legenden. Hij is door de moderne wetenschap volkomen 'ontmythologiseerd' en zijn heldendaden door de eeuwen heen zijn opgedeeld in de afzonderlijke loopbanen van drie verschillende Nagarjuna'_: één die leefde rond de begintijd van het Grote Voertuig, één die leefde in de 2e eeuw ('de filosoof') en één die leefde in de 8e of 9e eeuw na Chr. (zo laat vanwege de moderne mening over de late op schrift stelling van het Tantrasysteem).

Hoe het ook zij, ik zal het legendarische verslag weergeven, aangezien de mythische Nagarjuna degene is die Tsong Khapa in gedachten heeft als hij naar hem verwijst als 'Overwinnaar' (Maharatha), 'Heilige Vader' (Aryapita), 'Redder' (Natha) of 'Grote Meester' (Mahacarya), iemand wiens filosofische diepte een onverbrekelijk geheel vormt met zijn religieuze heiligheid en zelfs met de magische dapperheid van zijn verlichte mededogen.

Chandrakirti (ca. 7e eeuw n.Chr.) laat zijn beeld van de meester Nagarjuna zien aan het begin van zijn beroemde werk, 'Lucid Exposition'/'Heldere Uiteenzetting', door hem te vergelijken met zijn naamgenoten de naga's of grote zeeslangen en met Arjuna, de heldhaftige boogschutter.

> "Ik buig neer voor die Nagarjuna,
> Die leeft om het vasthouden aan extremisme uit te drijven,
> Geboren in de oceaan van het genie van de Boeddha's,
> Die vol mededogen vanuit zijn eigen realisatie
> De diepzinnigheden van de schatkamer van de Heilige Dharma heeft onderwezen;
> De vuurgloed van zijn inzicht wordt aangewakkerd door meningen van tegenstanders,
> En brandt het duister uit hun geesten;
> Ongeëvenaard in intuïtie, winnen de pijlenregens van zijn woorden
> Hem de glorie van soevereiniteit over de drie rijken
> Van deze wereld van leerlingen, de goden inbegrepen,
> En overwinnen volkomen het vijandige leger van cyclisch bestaan."

Volgens de legende was Nagarjuna in zijn vorige leven de Licchavische jongeman Priyadarshana, die optrad als één van de leden van de bijeenkomst in Vimalakirti's huis te Vaishali, ten tijde van de Boeddha zelf. Daar sprak hij een versie uit van het onderricht in non-dualiteit - heel opmerkelijk gezien zijn latere ontwikkeling - betreffende de non-dualiteit van vorm en leegte, en hij was getuige van Vimalakirti's beroemde stilzwijgen en realiseerde het dulden van onbegrijpelijkheid. Boeddha Sakyamoeni zelf voorspelde dat er 400 jaar na zijn Nirvana in het zuiden van India een bedelmonnik zou verschijnen, die zijn leer van de 'Middenweg' wijd en zijd zou verbreiden en dan zou verdergaan naar het zuivere gebied Sukhavati; en dat hij 'Naga' zou heten.

Het schijnt dat Nagarjuna in Zuid-India geboren werd in een familie van Brahmanen in een stad die toen Vidarbha heette. Zijn ouders verheugden zich natuurlijk over hem, maar een astroloog voorspelde dat hij beslist zou sterven voor het einde van zijn zevende levensjaar. Daarop deden zijn ouders gedurende zijn zevende jaar afstand van hem, zodat hij zich kon aansluiten bij de bedelorde van de boeddhistische monniken. Hij zwierf van leraar naar leraar, tot hij bij het grote Nalanda Klooster kwam, in de vlakte van de Ganges, waar hij zijn belangrijkste leraar Rahulabhadra ontmoette, die esoterisch bekend is als de Adept Saraha. De jongen werd tot monnik gewijd, kreeg de naam Shriman en spoedig werd hij niet alleen een meester in het boeddhistische onderricht maar ook een ingewijde in geneeskunde en alchemie. Zijn roem als leraar reikte zo ver, dat hij uit de diepten van de oceaan verscheidene naga's aantrok, mythische slangachtige wezens, die als één van hun magische krachten het vermogen hebben een menselijke vorm aan te nemen als zij tussen mensen verkeren. Toen Shriman hen herkende, maakten ze zich bekend als naga's uit het koninkrijk van de oceaan. Zij vertelden hem over de grote schat aan geschriften uit de tijd van de Boeddha, die zij daar bewaard hadden, waaronder de Honderdduizend Verzen Soetra van de Perfectie van Wijsheid, de Honderdduizend Verzenkrans Soetra en de Verzameling van Juwelen Soetra. Shriman accepteerde hun uitnodiging voor een bezoek en bracht 50 jaar door in het Nagakoninkrijk, van waaruit hij tenslotte terugkeerde met talrijke Soetra's van het Grote Voertuig, dat in die tijd vrijwel onbekend was in India - precies zoals Shakyamoeni had voorspeld.

Op grond hiervan werd hij bekend als 'Nagarjuna', 'iemand die (zijn doel) bereikt heeft met de hulp van de naga's' en hij publiceerde talrijke geschriften van het Grote Voertuig, dat zich verspreidde door het land. Hij gaf ook de belangrijkste leringen van deze Soetra's vorm in een systematisch filosofisch voertuig, de 'Middenweg' (Madhyamika) of 'centristisch' systeem, ten behoeve van zijn collega's en leerlingen, die de oceanische leer van het Grote Voertuig overweldigend vonden en die zich verhard hadden in substantivistische denkgewoontes, die te wijten waren aan een overmatig realistisch begrip van de werkelijkheid.
Hoewel zijn eigen belangstelling

Chating Jamyang Lama

Naganjuna

altijd existentieel en transformatief was, wilde hij wezens bevrijden uit de valstrikken van onjuiste opvattingen en foutieve zienswijzen, die hen ervan weerhouden hun ware potentieel te verwerkelijken. Hij was geen sofist die van debatteren omwille van het debatteren hield, maar toch aarzelde hij er niet voor met zijn kritische en doordringende visie op het meest duistere en technische systeem van denken in te gaan. In het boeddhistische denken van zijn tijd was de verfijnde wetenschap van de Abhidharma (zelf niet anders dan een systematisering van de kritiek van de Boeddha op de naïeve realisten) verstard in een subtielere vorm van realisme, een soort reductionistisch pluralisme dat een atomistische vorm aannam met de Vaibhashikas, de 'Analytici', en een nominalistische vorm met de Sautrantikas, de 'Traditionalisten'. Deze filosofen hadden het universum geanalyseerd, waarbij ze geest en mentale verschijnselen samen met vorm en materie, en niet-samengestelde verschijnselen zoals ruimte en de diverse soorten 'opheffing' of Nirvana samen met samengestelde verschijnselen ingedeeld hadden in een vast aantal categorieën, waarbij het aantal 75 het meest voorkwam maar sommige scholen er zelfs 108 onderscheidden. Het uitgangspunt was dat de illusie die samengesteldheid oproept de oorzaak was van al het lijden in het leven en dat als men door de dingen te analyseren ze weer in hun primaire componenten zou kunnen scheiden, ze zou kunnen beheersen, doen bedaren en vrij zou worden van hun gevolgen. Doordat men dan zou ontdekken dat er geen enkele permanente stof was, inclusief geen zelf en geen onveranderlijke individualiteit, zou in het bijzonder het gevoel van een vervreemd zelf getransformeerd worden in de 'opheffing', de gelukzaligheid van Nirvana.

Het doel van de contemplatieve kloosterfilosoof - en deze filosofie was in hoge mate het domein van een professionele elite, meestal niet van de leek - was aldus om zijn kritische wijsheid (prajna), gedefinieerd als 'de analyse van de dingen' (dharmapravicaya), te gebruiken om 'zijn pad te zien door de gewone realiteit' en bevrijding te bereiken. Hij zou dan gaan begrijpen dat zijn gewone realiteit slechts gebaseerd was op zijn eigen conceptuele en perceptuele gewoontes en dat de ogenschijnlijke onvermijdelijkheid daarvan alleen maar een illusie was. Dit inzicht zou hem de vrede brengen die hij zocht.

De moeilijkheid met dit systeem was, dat het niet immuun was voor de mentale gewoontes die mensen en filosofen overal parten spelen. Zo werd hun aanvankelijk buitengewone realiteit, waarin het transcendente noumenon Nirvana de gewone wereld reduceerde tot niet meer dan een cocon om zo snel mogelijk uit te ontsnappen, vervormd tot een gewone realiteit van een extreem wijsgerig dualisme, waarin een 'echt Samsara' gevuld met 'werkelijke verschijnselen' aan de ene kant stond en een werkelijk bestaand (noumenaal) Nirvana, een rustplaats zonder overblijfselen, aan de andere kant. Deze werkelijkheid was natuurlijk

tamelijk koud - zo niet geheel bevroren - en hij leidde er als vanzelf toe blijvende aansluiting te zoeken bij het transcendente met uitsluiting van het getranscendeerde. Het leidde tot een hang om aan de werkelijkheid te ontsnappen. Dat wil zeggen, het naïeve realisme waarmee alle levende wezens hun werelden opbouwen was hier door de vroege systematici van de Abhidharma omgezet in een conceptueel schema dat de opmerkelijke en transformerende spirituele dimensie van het transcendente bewaarde, maar het uiteindelijke geneesmiddel tegen de zelfdestructieve gewoonte van naïef realisme nog miste.

Dit geneesmiddel was natuurlijk vanaf het allereerste begin door de Boeddha zelf onderwezen, maar het was een boodschap die moeilijk aansloeg bij eenvoudige mensen met hun onvoorwaardelijke aanvaarding van cultureel ingeprente realiteiten, omdat het zo lijnrecht inging tegen hun gewoontes van denken en ervaring. Dus kostte het de cultuur, zoals de Boeddha zelf had gezegd, enkele eeuwen van 'pluralisation of the life world' (in de woorden van Berger *) voordat zij begrip kon krijgen voor de geconstrueerde aard van de werkelijkheid. In de tijd van Nagarjuna waren blijkbaar genoeg mensen zover gereed dat zijn leer aanzienlijke indruk kon maken.

Zoals Kant tegen de rationalisten van de Middeleeuwse theologie en Wittgenstein tegen de logische atomisten, moest Nagarjuna het zwaard van analyse hanteren tegen de analytici, boeddhisten en niet-boeddhisten; hij moest een volledige kritiek afvuren tegen hun absolutismes: enerzijds de wijsgerige opvatting van dualisme, anderzijds atomistisch pluralisme. Hij deed dit in een reeks werken, waarvan de kritische gedachtengangen effectief zijn om ons uit bijna iedere valstrik van dogmatisme te bevrijden. Zijn belangrijkste werken zijn bekend als 'De Zes Verzamelingen Filosofische Werken'/ 'The Sixfold Canon of Philosophy' (rigs tshogs drug), waarin opgenomen de grote verhandelingen getiteld 'Wijsheid'/ 'Wisdom' (PM), 'De Repliek op de Tegenwerping'/ 'The Rebuttal of Objection (VV)', 'Het Fijn Gewevene'/ 'The Finely Woven'(VP), 'De Zestig Wijsgerige Verzen'/ 'The Philosophical Sixty'(YS), 'De Zeventig Verzen over Leegte'/ 'The Emptiness Seventy' (SS) en 'Het Juwelen Kralensnoer'/ 'The Jewel Garland' (RA). Deze werken zijn over het algemeen gedurende de voortdurende strijd in de Indiase filosofie nu al bijna tweeduizend jaar onweerlegd overeind gebleven.

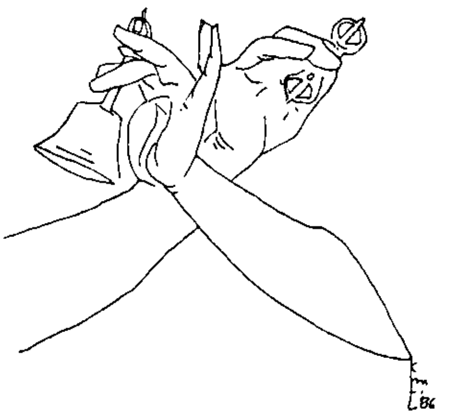

Een aantal schrijvers heeft geringschattende opmerkingen gemaakt over Nagarjuna's 'Middenweg', door hem onder andere uit te maken voor 'waardeloze nihilist', maar niemand heeft zijn systeem punt voor punt aangepakt en het op een krachtige en overtuigende manier verworpen. Zelfs de grote Asanga, die later Nagarjuna's stelsel te negativistisch vond en mensen ertegen waarschuwde, terwijl hij ze het zachtere experiëntialistisch systeem bood van de Chittamatra, bekritiseerde het niet in detail. En de grote Brahmaanse filosoof Shankaracarya gaf de onaantastbaarheid ervan stilzwijgend toe door Nagarjuna af te doen als zijnde het overwegen niet waard, nadat hij net daarvoor een Nagarjuniaanse kritiek afgevuurd had op alle andere tegenstanders in het veld.

De kern van het Grote Voertuig en daardoor van Nagarjuna's filosofie is de verlichtingsgeest van liefde en mededogen voor alle levende wezens. Hoewel Sakyamoeni Boeddha in dezelfde geest had onderwezen, was het aspect van liefde in zijn leer niet zo gemakkelijk in praktijk te brengen als het wijheidsaspect, in het bijzonder door de kloostergemeenschap, en daardoor nam de belangrijkheid ervan af en werd het Grote Voertuig vergeten. Na vier eeuwen echter, in de eerste eeuw na Christus, was de beschaafde wereld rijp voor massale religieuze bewegingen die de nadruk legden op de solidariteit van broederschap en universele liefde en mededogen in plaats van de oudere militaristische waarden van hiërarchie, vaderschap en het onderscheid maken tussen stammen. De tijd was rijp voor het Grote Voertuig.

Volgens de legende werd de grote stroom van liefde en mededogen omhoog gebracht uit het Nagakoninkrijk diep in de oceaan naar de kusten van India en van daaruit verbreidde hij zich in een paar eeuwen door Centraal Azie naar China en uiteindelijk zelfs naar Tibet, Japan en Mongolië. Het is interessant dat in ongeveer dezelfde tijd Jezus een andere grote stroom van liefde en mededogen naar het westen bracht, die zich in een paar eeuwen westwaarts verspreidde naar Europa en Noord-Afrika en uiteindelijk zelfs naar Rusland, Skandinavië en Brittannië.

Na zijn eerste ronde van onderricht in het Grote Voertuig en de filosofie van de Middenweg vertrok Nagarjuna met de naga's naar het

land in het noorden, Uttarakuru, waar de wilde maïs overvloedig groeit en de mensen rijk zijn aan vee en wild, en lang en vredig leven als goden. Hij verbleef daar 250 jaar, alvorens hij naar India terugkeerde met een nieuwe hoeveelheid geschriften uit de bibliotheken van de naga's, de Idealistische geschriften zoals 'De Toelichting op de Bedoeling Soetra'/ 'The Elucidation of the Intention' en 'De Missie naar Lanka Soetra'/ The Mission to Lanka', die van grote invloed waren bij het inspireren van Arya Asanga's filosofie. Tijdens dit derde verblijf in India begon Nagarjuna ook openlijker de esoterische Tantra's te onderwijzen die hij, volgens de traditionele opvatting, in het geheim de hele tijd al beoefend had, zoals hij ze ontvangen had van de grote Brahmaan Saraha, zijn oude leraar. Hij schreef 'De Vijf Niveau's van het Voleindingsstadium van de Guhyasamaja Tantra'/ 'The Five Stages of the Perfection Stage of the Guhyasamaja Tantra' en

N. van Beek

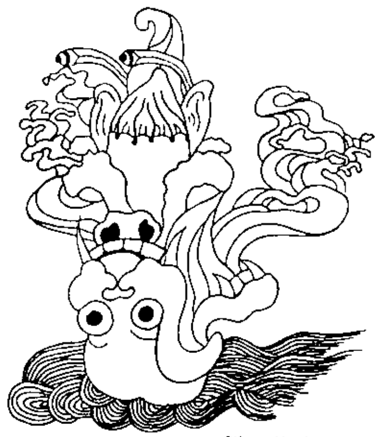

©Karma Meunlem

andere belangrijke Tantrische commentaren, waarin hij datgene systematisch indeelde wat later bekend werd als 'De Arya Traditie van de Guhyasamaja Tantra'/ 'The Arya Lineage of the Guhyasamaja Tantra'.

Dankzij zijn training in de alchemie in zijn jeugd had deze legendarische Nagarjuna het vermogen zeer lang te leven, terijl hij nooit grof voedsel at maar leefde van een magische pil die hij dagelijks innam, zodat hij steeds langer bleef leven om zijn werk voor het welzijn van alle levende wezens voort te zetten. Hij had een vriend van koninklijke bloede, Koning Antivahana, ook wel genoemd Udayi, uit de Shatavahana Dynastie van Zuid-centraal India, die hij samen met zichzelf in leven hield, om zijn projekten zoals de bouw van monumenten, kloosters, bibliotheken, universiteiten, ziekenhuizen en opvangtehuizen te financieren. Maar, zo eindigt de legende, de zoon van de koning werd tenslotte ongeduldig en wilde zelf op de troon komen. Hij ging naar Nagarjuna en vroeg hem om zijn hoofd, waarbij hij een beroep op hem deed het bodhisattva-ideaal van perfecte vrijgevigheid na te leven. Nagarjuna nam deze gelegenheid te baat om zijn werk voorlopig te beëindigen. Hij herinnerde zich dat hij eens een paar kevers gedood had doordat hij zich teveel gehaast had om wat kushagras voor zijn meditatiemat te halen. Hij overhandigde de prins een halm kushagras en liet hem daarmee zijn hoofd afslaan. Toen het hoofd op de grond rolde bloedde het niet, maar veranderde net als de romp in albast en sprak duidelijk tot de prins: 'Nu heeft mijn hoofd mijn lichaam verlaten, maar mijn lichaam zal niet vergaan en later zullen zij zich opnieuw verenigen, als het tijd voor mij is weer mijn stem te verheffen en de Middenweg tussen de extremen van absolutisme en nihilisme naar een vooraanstaande plaats in de wereld te brengen!'

Nagarjuna wordt ook geteld als een aartsvader in de opeenvolging van onderricht in de 'woordloze verlichting', dat van Boeddha Sakyamoeni overgeleverd werd aan Bodhidharma en van hem door de verschillende grote Ch'an en Zen tradities. De welsprekende Nagarjuna die zelf vele boeken schreef, er nog veel meer ontdekte en meer deed dan wie ook om de geschriften van het Grote Voertuig over de hele wereld te verspreiden, wordt opgeëist als een spil van de 'schriftloze traditie' van directe verlichting door 'Geest-Zegel Transmissie!'

Noot:
* Het begrip 'pluralisation of the life world' komt uit het boek van Berger: 'Homeless Mind'. Zie voor een interessante vergelijking tussen de Abhidharmikas en de westerse logische atomisten zoals Russell C. Gudmunsen: 'Wittgenstein and Buddhism' (Londen, Allen en Unwin, 1979).

Uit: The Speech of Gold, door Prof. Robert Thurman
Vertaling: Marijke Drost.

TIBETNIEUWS

OP EEN AARDBEVING NA WAARDOOR LHASA EIND JULI WERD GETROFFEN (ZIE VERSLAG HIERONDER), HEBBEN DE VOOR TIBET BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN NIET IN HET LAND ZELF, MAAR JUIST BUITEN TIBET PLAATSGEVONDEN. DE VOLGENDE TWEE ONDERWERPEN KUNNEN GROTE CONSEQUENTIES HEBBEN VOOR DE TOEKOMST VAN TIBET EN DE TIBETANEN.

ONDERHANDELINGEN

De laatste tijd zijn er van Tibetaanse zijde (de regering in ballingschap in Dharamsala, India) diverse toenaderingspogingen gedaan, om tot een vruchtbaar gesprek te komen met de Chinese regering in Beijing. De laatste onderhandelingen in 1984 liepen op niets uit, toen bleek dat de Chinese regering alleen wilde praten over de status van de Dalai Lama na diens eventuele terugkeer naar Tibet en geen discussie wilde aangaan inzake zelfbestuur voor Tibet of andere, voor het Tibetaanse volk wezenlijke, belangrijke zaken. Op dit ogenblik is het nog onduidelijk wie in de Tibetaanse regering in ballingschap opdracht heeft gekregen te onderhandelen en of er een officiële delegatie naar Beijing gestuurd zal worden. Wel heeft Z.H. de Dalai Lama te kennen gegeven dat er twee maanden geleden iemand van zijn regering naar Beijing is gegaan met het voorstel Tibet dezelfde status als Hong Kong te geven, de zogenaamde 'één land, twee systemen' benadering. Van een Chinese reactie hierop is nog niets bekend.

In Washington D.C. (V.S.) zal op 5 en 6 oktober een conferentie gehouden worden met vooraanstaande Chinese dissidenten en Tibetanen in ballingschap. Zij zullen uitgebreid spreken over de vele aspecten betreffende de toekomstige relaties tussen China en Tibet.

TIBET WORDT 'BIJZONDER ECONOMISCH GEBIED'

De Volksrepubliek China heeft verklaard dat Tibet een 'bijzonder economisch gebied' wordt. Dit zal inhouden dat buitenlandse investeringen in Tibet welkom zijn er fabrieken op te zetten, grondstoffen te exploiteren en andere zakelijke mogelijkheden te ontwikkelen. Door deze ontwikkelingen zijn vragen gerezen over de wijze waarop instellingen en privé-investeerders te werk kunnen gaan om Tibet en de Tibetanen te helpen en niet te schaden. De 'International Campaign for Tibet', gevestigd in de V.S., heeft een lijst opgesteld van zeven principes die als leidraad kunnen dienen voor degenen die in het investeren in Tibet geïnteresseerd zijn. Er is ook een uitstekend rapport dat door het 'Office of Information and International Relations' in Dharamsala is uitgebracht onder de titel: 'Tibet, Environment and Development Issues'. Hierin worden de gevolgen van de reeds uitgevoerde ontwikkelingen beschreven, de geologische en ecologische situatie van Tibet uitgelegd en aandachtspunten gegeven waaraan gedacht moet worden om het land op een ecologisch verantwoorde manier te ontwikkelen. Dit rapport is binnenkort verkrijgbaar via de Tibet Support Groep - NL (Postbus 1756, 1000 BT Amsterdam).

AARDBEVING TREFT LHASA

Volgens de westerse persbureau's in Beijing heeft een zware aardbeving Lhasa getroffen op 31 juli j.l. Het epicentrum lag ongeveer 45 km ten noord-westen van de hoofdstad en werd gemeten op 6.5 op de schaal van Richter. Er werd geen melding gemaakt van slachtoffers; een Chinese functionaris zei dat er geen schade was ontstaan maar dat werd tegengesproken door andere berichten.

Het persbureau UPI in Beijing had enkele in Lhasa verblijvende buitenlanders benaderd; zij wisten te vertellen dat de aardbeving de stad behoorlijk had doen trillen en in verschillende gebouwen duidelijk scheuren zichtbaar waren. De Italiaanse manager van het Holiday Inn Hotel in Lhasa vertelde UPI dat de beving ongeveer vijf seconden had geduurd en dat het gloednieuwe zwembad van het hotel vernield werd - zijn plannen voor een uitgebreide, feestelijk opening ervan liggen nu ook aan diggelen.

Tibetanen beschouwen een aardbeving als een slecht voorteken, mede omdat een zware aardbeving de stad trof vlak voor de Chinese inval in 1950. Drie kleinere aardbevingen troffen Lhasa slechts een paar dagen voor de bekende demonstraties in 1987. Ook die werden door de inwoners gezien als een voorbode van onrust en onheil. Laten wij hopen dat de bewoners van Lhasa dit keer ongelijk krijgen!

Door: Paula de Wijs-Koolkin.

KINDERPAGINA

DOOD EN VERGANKELIJKHEID

Aan alles komt een eind, zelfs aan je waardevolle mensen leven.
Ook weten we niet wanneer er iets doodgaat of vergaat.
We moeten op alles voorbereid zijn en niet teveel aan iets hechten. Als we ergens erg aan gehecht zijn zal het extra moeilijk worden wanneer we het los moeten laten.

Boeddha ging zelf ook dood om de wezens te leren dat echt alles vergankelijk is. Het ergste is dat we niet weten wanneer iets vergaat bijv.:

Je bed kan elk moment instorten,
je ouders kunnen elk moment dood gaan,
de wereld kan ineens venietigd worden,
je eigen fortuinlijke leven kan opeens ophouden.

Het beste is je niet te erg aan iets te hechten.
Veel mensen willen niet aan de dood denken maar er aan denken heeft veel voordelen. Je gaat dan meer nuttige dingen doen die je liever doet voordat je dood gaat. Ook is het makkelijker te begrijpen als er iets in je buurt vergaat.
Het niet denken aan de dood heeft vele nadelen: je gaat bijvoorbeeld denken dat niets vergankelijk is en als er opeens iets vergaat waaraan je je bent gaan hechten, kan dat heel erg schokkend voor je zijn.

Als je meer over de dood wilt weten kun je het Lam Rim boek van Geshe Konchog Lhundup lezen.

Zoals je ziet komt er ook aan dit stukje een eind.

Door: Liang Tjoa.

GLANSFAZANT of MONAL

Bert Postma

De glansfazant leeft op berghellingen die begroeid zijn met eiken, berken en rododendron struiken. Hij komt voor van het oosten van Afghanistan tot het zuiden van Tibet. De schitterend gekleurde haan wordt 70 cm lang en 2 tot 2 1/2 kg zwaar; de hen is veel kleiner en haar verenkleed is grijsbruin. Elke haan verzamelt 2-3 hennen om zich heen. Ze legt 4-6 gespikkelde eieren, die ze alleen uitbroedt. Glansfazanten eten wortels, bessen, zaden, insekten en wormen.

BOEKRECENSIE

Begin september verscheen de jongste uitgave van de Maitreya Uitgeverij, het boek 'Innerlijke Evolutie', samengesteld aan de hand van een Lam Rim zomercursus door Geshe Konchog Lhundup. De vertaling vanuit het Tibetaans direct in het Nederlands is van Hans van den Bogaert. Het uitschrijven van de vertaling vanaf de cassettebandjes was een heel karwei, hetgeen in eerste instantie is gedaan door Gabriël Forrer. Met de hulp van Alex van Baar, die een betrouwbaar schema over de tekst plaatste, werd deze voorzien van een goede indeling en vervolgens verzorgde Marianne Boswerger de taaladviezen. René van Luyn ontwierp de omslag en Andy Weber verzorgde de tekeningen die het boek illustreren.

Atisha

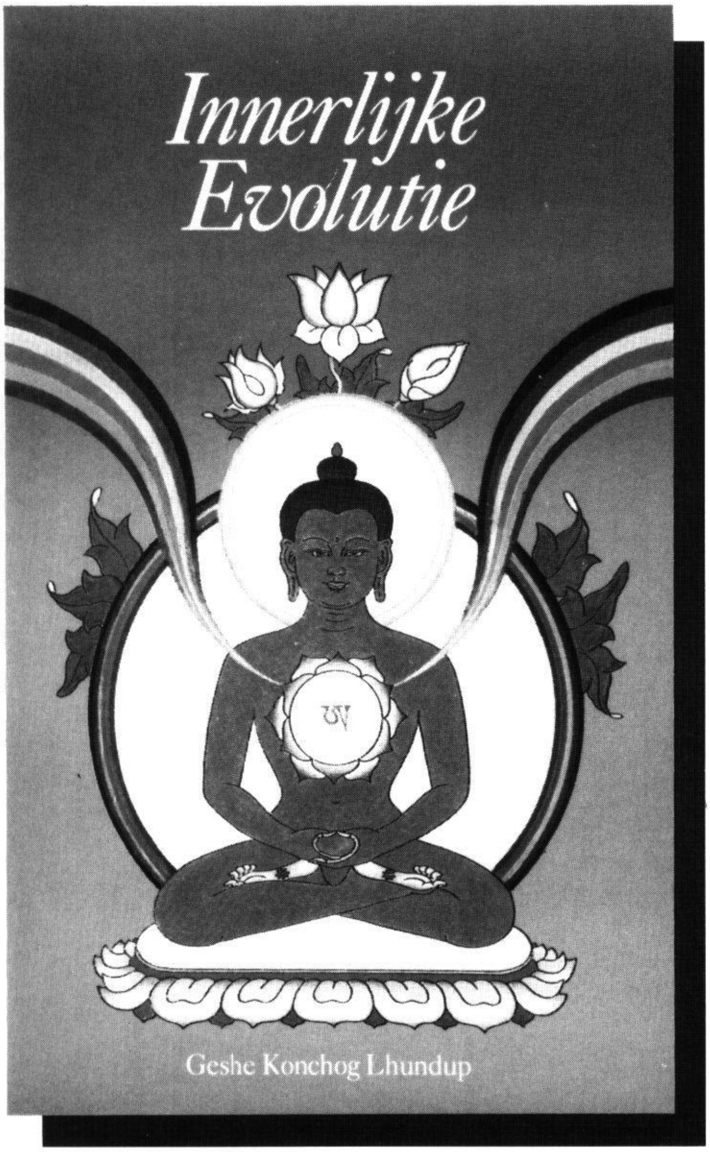

Het is voor het eerst dat een Lam Rim tekst in het Nederlands beschikbaar is gemaakt, zodat meer mensen in de gelegenheid komen deze stadia van de weg naar verlichting in hun eigen taal te bestuderen. In een logische volgorde worden alle stadia van de weg naar verlichting behandeld en ontstaat een goed beeld van het boeddhistische gedachtengoed. De titel van het boek 'Innerlijke Evolutie', is gekozen om aan te geven dat dit boek instructies bevat waarmee we zelf een positieve bijdrage kunnen leveren aan onze eigen geestelijke ontwikkeling. Meer dan 2500 jaar geleden volbracht de Boeddha zijn weg van innerlijke evolutie door zijn bewustzijn volledig te zuiveren van alle negativiteiten en alle goede kwaliteiten geheel te vervolmaken. Nadat de Boeddha zijn laatste lessen over vergankelijkheid had geïllustreerd met zijn sterven, werd zijn werk voortgezet door zijn leerlingen. Sindsdien worden deze levenslessen in een ononderbroken overlevering van leraar op leerling doorgegeven, van India via landen zoals Tibet, waar de leer tot grote bloei kwam, tot in alle uithoeken van de aarde in onze huidige tijd. Lama Zopa Rinpochee schrijft in zijn voorwoord voor dit boek: "Ik bid dat dit Lam Rim onderricht, gegeven door Geshe Konchog Lhundup en vertaald door Hans van den Bogaert gebruikt zal worden door die lezers, die het boeddhisme willen analyseren en begrijpen, zodat ze hun leven op de meest wijze manier kunnen inrichten en het welzijn van alle wezens bevorderen".

Innerlijke Evolutie, Geshe Konchog Lhundup, vertaling Hans van den Bogaert, Uitgeverij Maitreya; 247 blz., ISBN 90-71886-05-0. Prijs f 28,00.

OVERZICHT VAN DE GEBEDSDIENSTEN EN DE BIJZONDERE FEEST- EN GEBEDSDAGEN

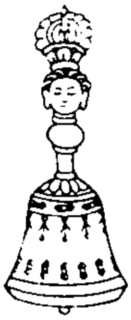

SEPTEMBER T/M DECEMBER 1992

OVERZICHT VAN DE GEBEDSDIENSTEN

September

vr. 4 Wassende maan Tara Offerande
zo. 6 Offerande aan de Spirituele Meesters
vr. 11 Volle maan Tara Offerande
ma. 21 Offerande aan de Spirituele Meesters
vr. 25 Offerande aan de Dharma Beschermers

Oktober

zo. 4 Wassende maan Tara Offerande
di. 6 Offerande aan de Spirituele Meesters
zo. 11 Volle maan Tara Offerande
wo. 21 Offerande aan de Spirituele Meesters
za. 24 Offerande aan de Dharma Beschermers

November

ma. 2 Wassende maan Tara Offerande
wo. 4 Offerande aan de Spirituele Meesters
di. 10 Volle maan Tara Offerande
do. 19 Offerande aan de Spirituele Meesters
ma. 23 Offerande aan de Dharma Beschermers

December

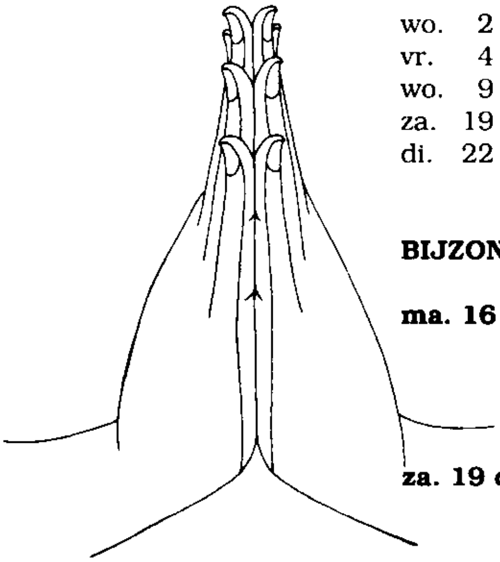

wo. 2 Wassende maan Tara Offerande
vr. 4 Offerande aan de Spirituele Meesters
wo. 9 Volle maan Tara Offerande
za. 19 Offerande aan de Spirituele Meesters
di. 22 Offerande aan de Dharma Beschermers

BIJZONDERE FEEST- EN GEBEDSDAGEN

ma. 16 november Viering van de terugkeer van Boeddha Sakyamoeni uit de hemel waar hij zijn moeder in de leer onderwees.

za. 19 december Feestelijke Lama Tsong Khapa Dag.

CURSUSINFORMATIE

Per bus no: 124 is het centrum in Emst te bereiken via NS station Apeldoorn of Zwolle, als u uitstapt halte: Laarstraat. Daar is een restaurant 'De Oude Aanleg' waar u bij slecht weer kunt schuilen en iets drinken. Bij alle cursussen die om 20.00 uur beginnen halen we de cursisten af tussen 19.00 en 19.30 uur bij het restaurant. U kunt zelf ook lopend het centrum bereiken door de Laarstraat af te lopen tot u aan uw linkerhand het Maitreya Instituut tegenkomt. Elke cursist wordt verzocht pantoffels mee te nemen en zich na aankomst te melden bij de receptie. Twee lakens en een sloop zijn te huur voor *f* 5,-- per keer of zelf mee te nemen. **Cursusgelden dienen uiterlijk 14 dagen voor aanvang van een cursus te zijn betaald.** Het is belangrijk u zo vroeg mogelijk aan te melden. De cursussen worden tegen kostprijs aangeboden. Indien uw financiële situtatie dit noodzakelijk maakt kunt u vooraf verzoeken om korting.

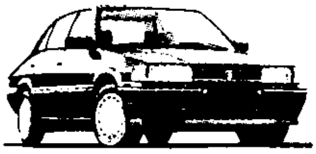

Per auto bereikt u ons centrum, dat ligt aan de Heemhoeveweg 2 of Laarstraat 27 te Emst:
Vanuit Utrecht: Neem de snelweg naar Zwolle. Afslag Epe. Bij Epe zijn stoplichten. Daar rechtsaf naar Emst. Na een paar honderd meter rechtsaf, de Laarstraat in, voor het restaurant 'De Oude Aanleg'. Laarstraat volgen tot verharde weg overgaat in zandpad. Zandpad volgen, links inrit Maitreya Instituut.
Vanuit Apeldoorn: Neem de snelweg naar Zwolle, afslag Epe, bij stoplicht naar Emst etc. zie hierboven.
Parkeren bij de hoofdingang voor cursisten aan de Heemhoeveweg. Doorgaande paden vrijhouden is brandweervoorschrift.

LOCATIE
De cursussen worden gehouden in het centrum van het Maitreya Instituut. Het op de Veluwe gelegen centrum omvat 7 ha. bos met daarop een woonhuis (waarin zich o.a. de kantoren en de winkel bevinden) en een cursuscentrum. Daarin bevinden zich zowel de meditatie cq. lesruimte, alsook de keuken, eetzaal, ontspanningsruimte, slaapverblijven en badkamers. In de vrije tijd die men heeft kan men uitstekend fietsen of wandelen in de omgeving met veel bossen en heide (zelf een fiets meenemen of huren).

VOORWAARDEN VOOR DEELNAME
Deelnemers aan cursussen dienen abonnee te zijn van het Maitreya Magazine voor het hele jaar 1992 en zich te houden aan de 5 voorschriften en huisregels. 1. niet doden, 2. niet stelen, 3. geen sex, 4. niet liegen, 5. geen alcoholische of bedwelmende middelen gebruiken. De maaltijden, die vegetarisch zijn, worden verzorgd door een professionele kok.

AANMELDING EN BETALING CURSUSGELDEN
Aanmelding voor een cursus kan telefonisch van 10.00-13.00 en van 14.00-16.00 uur, elke dag behalve 's maandags.
Uw reservering wordt definitief na ontvangst van het cursusgeld dat uiterlijk 14 dagen voor aanvang van een cursus dient te worden voldaan op girorekening 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut te Emst met vermelding van de cursusdatum.

RETRAITES
Boeddhistische retraites, zowel voor groepen als individueel, kunnen in het centrum plaatsvinden onder deskundige leiding van onze monniken. Individuele retraite of verblijf in het centrum buiten de aangekondigde programma's is alleen mogelijk indien er een band bestaat met het centrum door deelname aan diverse cursussen, of door voldoende kennis te hebben opgedaan van de boeddhistische leer in andere centra.

GEBEDSDIENSTEN
Gebedsdiensten of 'poedja's' worden gehouden op speciale dagen. Zo wordt tweemaal per maand de 'Offerande aan de spirituele meesters', ook wel 'goeroe poedja' genoemd, gedaan. Een lijst met belangrijke poedja's zal steeds in het magazine worden gepubliceerd. Informatie over het aanvragen en sponsoren van poedja's voor zieken, stervenden of speciale gebeurtenissen zoals examens en reizen vindt u in Maitreya Magazine nr. 3 jaargang 11.

WINKEL EN RECEPTIE
Alle bezoekers en cursisten dienen zich na aankomst te melden bij de receptie in de winkel. De winkel is gespecialiseerd in alles wat een beoefenaar van het Tibetaanse boeddhisme nodig zou kunnen hebben. Er is een keur aan honderden boeken, kaarten, posters, wierook, beelden, offerbakjes, boterlampen enzovoort. De winkel is open tijdens cursussen en na telefonische afspraak.

PROGRAMMA T/M DECEMBER 1992

9 t/m 12 oktober
NYUNG Nä, VASTENRETRAITE
O.l.v. KOOSJE VAN DE KOLK
KOSTEN: f 95,- vol pension (slaapzaal).
AANVANG: Vrijdagavond 9 oktober om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

16 t/m 18 oktober
INNERLIJKE EVOLUTIE
Door: GESHE SONAM GYALTSEN
Nederlandse vertaling door Hans van den Bogaert.

Het boeddhisme beweert dat er geen toeval bestaat en dat niets 'zomaar' of 'vanzelf' gebeurt. Evolutie wordt dan ook niet gezien als een zaak die we rustig aan de genen kunnen over laten, maar als een mentaal proces dat bewust gestuurd dient te worden. Op zijn weg naar de verlichting - het hoogste niveau van evolutie - maakt de mens verschillende fasen door.
Door onszelf in opeenvolgende stadia te trainen kunnen we groeien en ontwikkelen naar hogere niveau's van bewustzijn en daarmee naar hogere bestaansniveau's. Inherent aan hogere bestaansniveau's is de toenemende mate waarin lijden plaats maakt voor geluk.
De eerwaarde Geshe Sonam Gyaltsen zal dit weekend uitvoerig ingaan op de voornaamste aspecten van de gestuurde innerlijke evolutie, zoals die door de Tibetaanse meester Lama Tsong Khapa worden gepresenteerd in diens 'Lam tso nam sum', Drie Hoofdzaken van het Pad.

KOSTEN: f 150,- vol pension (slaapzaal).
AANVANG: Vrijdagavond 16 oktober om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

23 t/m 25 oktober
ART + MEDITATION OF CHENREZIG, BUDDHA OF COMPASSION
Door: ANDY WEBER
Voertaal: Engels

In een intensief weekend zal Andy Weber u instrueren en begeleiden bij het tekenen en schilderen van de boeddhavorm Chenrezig (Avalokiteshvara), de belichaming van het grote mededogen van alle verlichte wezens.
De symboliek en achtergronden van deze boeddhavorm zullen op een voor iedereen begrijpelijke wijze worden gepresenteerd.
Dit weekend is zowel geschikt voor beginners als voor studenten die al ervaring hebben in het tekenen en schilderingen van thangka's (Tibetaanse rolschilderingen).
Het schilderen zal worden ondersteund door geleide meditaties.

KOSTEN: f 180,- vol pension (slaapzaal).
AANVANG: Vrijdagavond 23 oktober om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

20 t/m 22 november
GEDACHTENTRAINING
Door: GESHE SONAM GYALTSEN
Nederlandse vertaling door Hans van den Bogaert.

Gewoonlijk verrichten we onze activiteiten van lichaam, spraak en geest zonder er verder veel aandacht aan te besteden. Onze handelingen zijn dan ook velerlei, sommige zijn goed, andere slecht. Een enkele keer kunnen we onderscheid maken en herkennen we positieve of negatieve activiteiten voor wat ze zijn.
Gedachtentraining (Tibetaans: Lo Djong) laat ons zien welke handelingen positief of heilzaam zijn. Lettelijk betekent lo: geest, en djong: het opheffen van negativiteit.
De gedachtentraining is erg helder en maakt al onze activiteiten duidelijk. In die zin is het dus zowel een goede vriend als een leraar. Doordat we inzicht krijgen in onze activiteiten, kunnen we onze schadelijke activiteiten geleidelijk aan verminderen, totdat ze helemaal zijn opgeheven en we een blijvende vrede ervaren. Geshela zal voor deze cursus gebruik maken van de Lo Djong tekst: Het Wiel van Scherpe Wapens.

KOSTEN: f 150,- vol pension (slaapzaal).
AANVANG: Vrijdagavond 20 november om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

18 t/m 20 december
LAMA TSONG KHAPA
Door: GESHE SONAM GYALTSEN
Nederlandse vertaling door Hans van den Bogaert.

Boeddha zelf voorspelde Lama Tsong Khapa als iemand die: "wanneer het boeddhisme in India op een dieptepunt is, de leer zal doen opleven. Hij zal in Ga-wa-chen (Tibet) een groot klooster bouwen dat Ga-den, 'Plaats van Vreugde'zal heten."
In 1357 werd Lama Tsong Khapa geboren in de provincie Amdo, ten noordoosten van Lhasa. Zijn geboorte ging met vele wonderbaarlijke tekenen gepaard. Van de navelstreng viel één druppel bloed op de aarde, waaruit prompt een grote sandelboom groeide met 100.000 bladeren, waarop de beeltenis van Manjoeshri te zien was. Deze plaats heet nu Koeboem (Ku-bum) 'Honderdduizend Beeltenissen'.

Het bijzondere kind werd op 7-jarige leeftijd tot noviet gewijd en Lozang Dragpa genoemd. Hij studeerde onder meer dan veertig leraren de volledige Kagyur (de meer dan 100 boekdelen met de woorden van de Boeddha) en Tengyur (de Indiase commentaren daarop). Toen hij mediteerde verscheen Manjoeshri zelf aan hem en gaf hem onderricht, aanwijzingen en instructies. Manjoeshri adviseerde Lama Tsong Khapa zijn geest te zuiveren door neerbuigingen te doen en verdienste te verzamelen door middel van mandala-offeranden. Lama Tsong Khapa volgde dit advies op en ontwikkelde vele realisaties. Vervolgens gaf hij zeer veel onderricht en werd geprezen door alle grote meesters van zijn tijd.
Hij schreef duidelijke commentaren in heldere woorden, die in 18 boekdelen zijn samengevat, en het ons gemakkelijker maken de omvangrijke en diepzinnige leer van de Boeddha te begrijpen en dezelfde realisaties te ontwikkelen. Lama Tsong Khapa was een tweede Boeddha. Op 63-jarige leeftijd (1419) ging hij in parinirvana op de 25e dag van de 10e maand van de maankalender.

Tijdens dit weekend zal de feestelijke herdenking van deze grote meester plaatsvinden en zal de eerwaarde Geshe Sonam Gyaltsen de mondelinge overdracht en een uitleg geven van de meditatie op Lama Tsong Khapa aan de hand van de Gaden Lha Gyäma, de Lama Tsong Khapa Goeroe Yoga.

KOSTEN: f 150,- vol pension (slaapzaal).
AANVANG: Vrijdagavond 18 december om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

Geshe Sonam Gyaltsen

20 t/m 25 december
RETRAITE
O.l.v. GESHE SONAM GYALTSEN en
Gelong Jampel Pharchin (Eugène)

Aansluitend op het Lama Tsong Khapa weekend zal een groepsretraite worden gehouden, waarbij de Lama Tsong Khapa Goeroe Yoga centraal zal staan. Indien u het weekend niet hebt meegedaan, maar al eerder onderricht in deze Goeroe Yoga methode ontving, kunt u toch deelnemen aan deze retraite. Vanwege de vroege aanvangstijd op maandagochtend en om organisatorische redenen dient u dan wel zondagavond naar het studie- en meditatiecentrum in Emst te komen.
De meditaties zullen worden afwisselend worden geleid cq. voorgezeten door Geshela en door onze Nederlandse monnik Eugène.
De retraite wordt op 25 december afgesloten met een lunch.

KOSTEN: f 200,- vol pension (slaapzaal).
KORTING: voor degenen die aan het cursusweekend én aan de retraite willen deelnemen is het combinatietarief f 300,-
AANVANG: Zondagavond 20 december om 20.00 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

LEZINGEN DOOR GESHE SONAM GYALTSEN OP VERSCHILLENDE PLAATSEN OOK BIJ U IN DE BUURT

Ter kennismaking met onze nieuwe vaste leraar, de eerwaarde Geshe Sonam Gyaltsen en de door hem onderwezen boeddhistische leer, organiseert het Maitreya Instituut lezingen op verschillende plaatsen in Nederland.

september:

do. 24	Zwolle	Mediteren in Zwolle, hoe en waarom? Café Restaurant Suisse, Luttekestraat 17, aanvang: 19.30 uur.
di. 29	Apeldoorn	Mediteren in Apeldoorn, hoe en waarom? Canadian Club, Vosselmanstraat 400, aanvang: 19.30 uur

oktober:

do. 8	Amsterdam	De aard van de geest. NSTG, Prinsengracht 200, aanvang: 19.30 uur.
di. 13	Emmen	De aard van de geest. Openbare Bibliotheek, Noorderplein 101, aanvang: 19.30 uur.
di. 20	Deventer	Mediteren in Deventer, hoe en waarom? Hotel Royal, Brink 94, aanvang: 19.30 uur.
do. 22	Zwolle	De aard van de geest. Café Restaurant Suisse, Luttekestraat 17, aanvang: 19.30 uur.
di. 27	Den Haag	Lo Rig, boeddhistische psychologie. Isis Maät, Achterraamstraat 15, aanvang: 19.30 uur.

november:

di. 3	Almelo	Mediteren in Almelo, hoe en waarom? Theaterhotel, Schouwburgplein 1, aanvang: 19.30 uur.
do. 12	Amsterdam	Bardo, tussen sterven en nieuw leven. NSTG, Prinsengracht 200, aanvang: 19.30 uur.
di. 17	Utrecht	Mediteren in Utrecht, hoe en waarom? Trianon, Oude Gracht 252, aanvang: 19.30 uur.
do. 26	Zwolle	Bardo, tussen sterven en nieuw leven. Café Restaurant Suisse, Luttekestraat 17, aanvang: 19.30 uur.

december:

do. 3	Wageningen	Mediteren in Wageningen, hoe en waarom? De Leeuwenborg, Hollandseweg 1, aanvang: 19.30 uur.
do. 10	Amsterdam	Karma, hoe werkt het en wat kunnen we er aan doen? NSTG, Prinsengracht 200, aanvang: 19.30 uur.

De entree voor deze lezingen bedraagt ƒ 10,- De zaal gaat open om 19.00 uur en de lezingen eindigen rond 21.00 uur. Aanmelding is niet nodig.
De entree bij Isis Maät in Den Haag bedraagt ƒ 12,50.

DRIEJARIG STUDIEPROGRAMMA

In overleg met Geshe Sonam Gyaltsen is besloten het driejarig studieprogramma (zie MM 2 jrg 14 blz 26) in februari 1993 van start te laten gaan in plaats van in september dit jaar zoals eerder werd aangekondigd. Geshela wil nog nader contact opnemen met Lama Zopa Rinpochee om uit te zoeken welke Tibetaanse teksten als commentaren voor die studie zullen worden gebruikt. Wij willen ook nog meer aandacht besteden aan het ontwikkelen van het studiemateriaal dat door de cursisten zal worden gebruikt in overeenstemming met het beleid binnen de FPMT op het gebied van de educatieve vorming. De themaweekenden die dit najaar door Geshela zullen worden gegeven over de Lo Rig, de boeddhistische psychologie, de Lam Rim, de stadia van de weg naar verlichting en de Lo Djong, de gedachtentraining zijn niet alleen als een verdieping voor onze Dharmabeoefening bedoelt, maar geven tevens een goed idee over de omvang en inhoud van de onderwerpen van het driejarig studieprogramma. Iedereen is hierbij dan ook van harte welkom! Indien u interesse heeft deel te nemen aan het driejarig studieprogramma kunt u de brochure hierover bij ons aanvragen. Wij hopen deze eind october gereed te hebben.

WEKELIJKS LO RIG, BOEDDHISTISCHE PSYCHOLOGIE
Door: GESHE SONAM GYALTSEN
Nederlandse vertaling door Hans van den Bogaert

In de periode oktober-november-december zal Geshe Sonam Gyaltsen in het 'moeder-instituut' te Emst aan de hand van de Tibetaanse tekst een woordelijke uitleg geven van de Lo Rig, boeddhistische psychologie, waarbij we samen nader zullen zien hoe onze geest werkt. Daar de persoonlijke ontwikkeling volgens het boeddhisme vooral betrekking heeft op de transformatie van de geest, is het onderzoeken van de aard, functie en effecten van de diverse gedachten, emoties en andere bewustzijnsstaten een essentieel onderdeel van de boeddhistische training.
Deze lessen zullen worden gegeven op iedere woensdagavond vanaf 14 oktober, behalve op elke eerste woensdag van de maand en zullen doorlopen t/m woensdag 16 december.

KOSTEN: f 75,-
AANVANG: Woensdagavond 14-21-28 oktober; 11-18-25 november; 9-16 december om 19.30 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

TIBETAANSE TAALLES IN EMST
Door: GESHE SONAM GYALTSEN

Vanaf woensdag 2 september zal Geshe Sonam Gyaltsen regelmatig les geven in de Tibetaanse taal. Geshela is in Tibetaanse kringen bekend om zijn uitgebreide kennis van spelling en grammatica. Het is voor deelnemers raadzaam zoveel mogelijk tijd voor thuisstudie te reserveren, zodat de taalles effectief wordt.

KOSTEN: f 50,- voor zeven avonden of f 10,- per keer.
AANVANG: woensdagavond 9-23 september; dinsdagavond 6 oktober; 10-24 november; 1-15 december om 19.30 uur.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

BOEDDHISTISCHE RITUELEN EN CHANTEN IN EMST
Door: GESHE SONAM GYALTSEN en
Gelong Jampel Pharchin

Vanaf woensdag 2 september zal Geshe Sonam Gyaltsen regelmatig les geven in boeddhistische rituelen en in de traditionele melodieën die bij het ritmisch zingen of 'chanting' worden gebruikt. Het Tibetaanse 'chanting' trekt veel belangstelling vanwege de boventonen die worden geproduceerd. Bij boventonen of ondertonen worden behalve de basistoon extra tonen gezongen, zodat één persoon tegelijkertijd verschillende toonhoogten produceert.
Afgezien van deze bijzonderheid geniet het helende effect van geluid steeds meer belangstelling.
De lessen zullen in een ontspannen atmosfeer plaatsvinden.

KOSTEN: f 58,- voor acht avonden of f 10,- per keer.
AANVANG: woensdagavonden 2-16-30 september; donderdagavonden 15-29 oktober; 5-19 november; 17 december.
AANMELDING: Telefonisch: 05787-1450.

LAATSTE NIEUWS STADSCENTRUM ZWOLLE

Het stadscentrum Maitreya Zwolle zal geen doorgang vinden op het adres Steenstraat 5-7, boven boekwinkel Phoenix te Zwolle. Lama Zopa Rinpochee heeft mij verzocht om in goed overleg met het Maitreya Instituut alsnog een laagdrempelig stadscentrum op te zetten. Zodra deze plannen concrete vormen aannemen zullen wij u meer laten weten. Allen die geholpen hebben in Zwolle wil ik bij deze bedanken voor hun enthousiaste ondersteuning.

April Elzenga, directrice Stadscentrum Maitreya Zwolle.

Maitreya Instituut

MAITREYA MAGAZINE
september , oktober, november 1992

VERSCHIJNING
Tenminste 1x per kwartaal

UITGAVE
Stichting Maitreya Instituut
Heemhoeveweg 2
8166 HA Emst
Telefoon: 05787-1450

REDACTIE EN VERTAALTEAM
Gelong Jampel Pharchin
Getsulma Tenzin Kalzang
Paula de Wijs-Koolkin
Koosje v.d. Kolk
Jolanda Egberts
Jan-Paul Kool

EINDREDACTIE
Hans van den Bogaert

VORMGEVING
Alex van Baar en René van Luyn

ILLUSTRATIES
Andy Weber, Nico van Beek, Karma Meunlam e.a.

DRUK
Offsetdrukkerij Refo
Wallerstraat 69
3862 CN Nijkerk

COPYRIGHT
Stichting Maitreya 1992c.
Alle rechten voorbehouden.

WELKOM
Kunstuitingen over boeddhistische onderwerpen, gedichten, tekeningen, foto's e.d.

ABONNEMENTEN
Schriftelijk of telefonisch opgeven.
Alleen per kalenderjaar.
Het abonnement gaat in na ontvangst van uw betaling en loopt automatisch door tenzij voor 30 november schriftelijk wordt opgezegd.
De prijs is inclusief tussentijdse nieuwsbrieven *f* 25,-- per jaar.
Losse nummers *f* 6,50 plus portokosten.

BETALINGEN
Voor abonnementen, cursusgeld, donaties en rekeningen: Postbank: nr. 4305057 t.n.v. Stichting Maitreya Instituut te Emst. Bank: I.N.G. Beneden Leeuwen, rek.nr.: 65.85.11.548.

ADRESWIJZIGINGEN
Gaarne één maand voor het verschijnen van dit magazine schriftelijk opgeven.

VORIGE NUMMERS
Steeds minder vorige nummers zijn nog uit voorraad leverbaar.

BESTELLINGEN
Boeken en andere Dharma-artikelen uit onze winkel en groothandel kunnen zowel schriftelijk als telefonisch worden besteld.

Foundation for the Preservation of the Mahayana Tradition

SPIRITUEEL LEIDER
Lama Thubten Zopa Rinpochee

VASTE LERAAR
Geshe Sonam Gyaltsen

STICHTINGSBESTUUR
Voorzitter:
Paula de Wijs-Koolkin

Secretaris:
Lan Tjoa

Penningmeester:
Jan-Paul Kool

Bestuursleden:
Gelong Marcel Bertels
Margot Kool-Stumpel

TELEFOON 05787-1450
FAX 05787-1851

Het kantoor van het instituut is telefonisch bereikbaar van 10.00-13.00 uur en van 14.00-16.00 uur. Op andere tijden als we niet bereikbaar zijn kunt u een boodschap inspreken op ons antwoordapparaat. 's Maandags gesloten.

DOELSTELLING
De stichting stelt zich tot doel:
Het bevorderen van de interesse en studie, het beoefenen en uitbreiden van het boeddhisme, v.n.l. in de vorm waarin het in TIBET heeft bestaan en te komen tot een vruchtbare integratie van Oosterse en Westerse filosofieën in Nederland.

***f* 300,-- KORTING-DONATEUR 1992**
De beste manier om het Maitreya Instituut te steunen waarbij u tevens het grootste voordeel heeft is om *f* 300,-- KORTING-DONATEUR 1992 te worden voor f 25,-- per maand. Hiervoor worden alleen **automatische overboekingen** geaccepteerd op onze postbankrekening nr.; 4651510 t.n.v. Maitreya Instituut te Emst. U kunt gebruik maken van een machtigingskaart. U krijgt dan 2x per jaar het Engelstalige blad Mandala en 4x per jaar Mandala nieuwsbrieven. Verder krijgt u **20% korting** op boeken, kaarten, posters en wierook **in onze winkel** (ook voor telefonische bestellingen) **en 10% korting** op **alle cursussen** in het Maitreya Instituut. En u bent automatisch FPMT-Lid, hetgeen steeds meer voordelen oplevert bij bezoeken aan een van de 70 aangesloten centra in de hele wereld. Let op! Hierbij is geen abonnement op het Maitreya Magazine inbegrepen.

DONATEURS
Donaties waar geen korting tegenover staat zijn vanaf 1990 aftrekbaar van de inkomstenbelasting. Voorwaarde is dan dat het totaal aan donaties aan instellingen als het Maitreya Instituut (of bijv. het Rode Kruis etc.) minimaal 1% en maximaal 10% van uw bruto inkomen bedraagt.

***f* 100,-- MAITREYA MAGAZINE ABONNEE 1992 & FPMT-LID 1992**
Voor minder draagkrachtigen is er ook een mogelijkheid om uw betrokkenheid bij het Maitreya Instituut te laten blijken door *f* 100,-- Abonnee & FPMT-Lid te worden voor dit bedrag. U krijgt dan 4x per jaar het Maitreya Magazine en eventuele nieuwsbrieven en 2x het Engelstalige blad Mandala en 4 nieuwsbrieven per jaar.

DONATEUR GESHE ACTIE
Voor het verblijf en onderhoud van de Geshe en zijn vertaler in Nederland is een apart fonds gesticht. Deelnemers aan deze actie storten een maandelijks bedrag van minimaal *f* 10,-- voor de periode van ten minste 1 jaar, of doen een éénmalige bijdrage op onze post- of bankrekening met vermelding van: Geshe actie, en ontvangen 20% korting op cursussen gegeven door Geshela. De donateurs worden regelmatig op de hoogte gehouden van de actie.

LEENFONDS
Deelnemers aan het leenfonds kunnen bedragen vanaf *f* 2500,-- storten op rekeningnr.: 65.85.11.548 van de I.N.G. Bank te Beneden Leeuwen t.n.v. Maitreya Instituut. Deelnemers ontvangen geen rente maar een certificaat voor het bedrag van de lening en de garantie dat het geld binnen vijf dagen na het ontvangen van uw opdracht retour wordt gestort op een door u aangegeven rekening.

VOORPLAAT
Boeddha Sakyamoeni
Geschilderd door: Alex van Baar

Bezoekers aan ons centrum of onze winkel in Emst zijn altijd van harte welkom, echter alleen na telefonische afspraak. Het centrum is 's maandags gesloten, bel ons dus niet op maandag.

Mag ik de waardevolle verlichtingsgeest ontwikkelen die ik nog niet ontwikkeld heb en mag de verlichtingsgeest die ik al ontwikkeld heb, onafgebroken toenemen. Mag ik de waardevolle verlichtingsgeest ontwikkelen die ik nog niet ontwikkeld heb en mag de verlichtingsgeest die ik al ontwikkeld heb, onafgebroken toenemen. Mag ik de waardevolle verlichtingsgeest ontwikkelen die ik nog niet ontwikkeld heb en mag de verlichtingsgeest die ik al ontwikkeld heb, onafgebroken toenemen. Mag ik de waardevolle verlichtingsgeest ontwikkelen die ik nog niet ontwikkeld heb en mag de verlichtingsgeest die ik al ontwikkeld heb, onafgebroken toenemen